

Bruxelles, 9 aprilie 2021
(OR. en)

Dosar interinstituțional:
2021/0085 (NLE)

7656/21
ADD 1

AVIATION 65
RELEX 276
COEST 77
NIS 7
OC 12
AM 2

NOTĂ DE ÎNȘOȚIRE

Sursă:	Secretara Generală a Comisiei Europene, sub semnătura dnei Martine DEPREZ, Directoare
Data primirii:	8 aprilie 2021
Destinatar:	DI Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, Secretarul General al Consiliului Uniunii Europene
Nr. doc. Csie:	COM(2021) 161 final - ANNEX
Subiect:	ANEXĂ la Propunerea de Decizie a Consiliului privind semnarea, în numele Uniunii Europene, și aplicarea cu titlu provizoriu a Acordului privind spațiul aerian comun dintre Republica Armenia, pe de o parte, și Uniunea Europeană și statele sale membre, pe de altă parte

În anexă, se pune la dispoziția delegațiilor documentul COM(2021) 161 final - ANNEX.

Anexă: COM(2021) 161 final - ANNEX

COMISIA
EUROPEANĂ

Bruxelles, 8.4.2021
COM(2021) 161 final

ANNEX

ANEXĂ

la

Propunerea de Decizie a Consiliului

**privind semnarea, în numele Uniunii Europene, și aplicarea cu titlu provizoriu a
Acordului privind spațiul aerian comun dintre Republica Armenia, pe de o parte, și
Uniunea Europeană și statele sale membre, pe de altă parte**

ACORD PRIVIND SPAȚIUL AERIAN COMUN
ÎNTRE REPUBLICA ARMENIA,
PE DE O PARTE,
ȘI
UNIUNEA EUROPEANĂ ȘI STATELE SALE MEMBRE,
PE DE ALTĂ PARTE

CUPRINS

ARTICOLUL 1: Obiectiv

ARTICOLUL 2: Definiții

TITLUL I: DISPOZIȚII ECONOMICE

ARTICOLUL 3: Acordarea drepturilor

ARTICOLUL 4: Autorizația de operare

ARTICOLUL 5: Refuzarea, revocarea, suspendarea sau limitarea unei autorizații de operare

ARTICOLUL 6: Investiții în transportatori aerieni

ARTICOLUL 7: Respectarea actelor cu putere de lege și a normelor administrative

ARTICOLUL 8: Concurență loială

ARTICOLUL 9: Oportunități comerciale

ARTICOLUL 10: Taxe vamale și impozitare

ARTICOLUL 11: Taxe de utilizare

ARTICOLUL 12: Tarife pentru transportul aerian de pasageri și, respectiv, de marfă

ARTICOLUL 13: Statistici

TITLUL II: COOPERAREA ÎN MATERIE DE REGLEMENTARE

ARTICOLUL 14: Siguranța aviației

ARTICOLUL 15: Securitatea aviației

ARTICOLUL 16: Managementul traficului aerian

ARTICOLUL 17: Mediul înconjurător

ARTICOLUL 18: Răspunderea transportatorilor aerieni

ARTICOLUL 19: Protecția consumatorilor

ARTICOLUL 20: Sisteme informatizate de rezervare

ARTICOLUL 21: Aspecte sociale

TITLUL III: DISPOZIȚII INSTITUȚIONALE

ARTICOLUL 22: Interpretare și aplicare

ARTICOLUL 23: Comitetul mixt

ARTICOLUL 24: Soluționarea litigiilor și arbitraj

ARTICOLUL 25: Măsuri de salvagardare

ARTICOLUL 26: Relația cu alte acorduri

ARTICOLUL 27: Modificări

ARTICOLUL 28: Denunțare

ARTICOLUL 29: Înregistrarea acordului

ARTICOLUL 30: Intrare în vigoare și aplicare provizorie

ANEXA I: Dispoziții tranzitorii

ANEXA II: Norme aplicabile aviației civile

REPUBLICA ARMENIA (denumită în continuare „Armenia”),

pe de o parte;

și

REGATUL BELGIEI,

REPUBLICA BULGARIA,

REPUBLICA CEHĂ,

REGATUL DANEMARCEI,

REPUBLICA FEDERALĂ GERMANIA,

REPUBLICA ESTONIA,

IRLANDA,

REPUBLICA ELENĂ,

REGATUL SPANIEI,

REPUBLICA FRANCEZĂ,

REPUBLICA CROAȚIA,

REPUBLICA ITALIANĂ,

REPUBLICA CIPRU,

REPUBLICA LETONIA,

REPUBLICA LITUANIA,

MARELE DUCAT AL LUXEMBURGULUI,

UNGARIA,

MALTA,

REGATUL ȚĂRILOR DE JOS,

REPUBLICA AUSTRIA,

REPUBLICA POLONĂ,

REPUBLICA PORTUGHEZĂ,

ROMÂNIA,

REPUBLICA SLOVENIA,

REPUBLICA SLOVACĂ,

REPUBLICA FINLANDA,

REGATUL SUEDEI,

fiind părți la Tratatul privind Uniunea Europeană și la Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (denumite în continuare „tratatele UE”) și fiind state membre ale Uniunii Europene (denumite în continuare colectiv „statele membre ale UE” sau individual „statul membru al UE”),

și UNIUNEA EUROPEANĂ,

pe de altă parte;

Armenia și statele membre ale UE, în calitate de părți la Convenția privind aviația civilă internațională, deschisă spre semnare la Chicago la data de 7 decembrie 1944, împreună cu Uniunea Europeană;

LUÂND ACT de Acordul de parteneriat și cooperare dintre Comunitățile Europene și statele membre ale acestora, pe de o parte, și Republica Armenia, pe de altă parte, încheiat la Luxemburg la data de 22 aprilie 1996;

DORIND să creeze un spațiu aerian comun (SAC) bazat pe obiectivul de deschidere a accesului la piețe al părților, în condiții egale de concurență, de nediscriminare și în conformitate cu aceleași norme – inclusiv în domeniile siguranței, securității, managementului traficului aerian, concurenței, aspectelor sociale și mediului;

DORIND să îmbunătățească serviciile aeriene și să promoveze un sistem aeronautic internațional bazat pe nediscriminare și o concurență deschisă și loială între transportatorii aerieni de pe piață;

DORIND să își promoveze interesele în ceea ce privește transportul aerian;

RECUNOSCÂND importanța legăturilor aeriene eficiente în promovarea comerțului, a turismului, a investițiilor și a dezvoltării economice și sociale;

CONVENIND că este adecvat ca normele SAC să se bazeze pe legislația relevantă în vigoare în Uniunea Europeană, indicată în anexa II la prezentul acord;

RECUNOSCÂND că respectarea deplină a normelor SAC îndreptățește părțile să profite pe deplin de avantajele care rezultă din aceasta, inclusiv deschiderea accesului la piețe și maximizarea beneficiilor pentru consumatori, precum și pentru industriile și forța de muncă ale ambelor părți;

RECUNOSCÂND că crearea SAC și punerea în aplicare a normelor acestuia nu pot fi realizate în lipsa unor dispoziții tranzitorii, acolo unde sunt necesare;

RECUNOSCÂND importanța unei asistențe adecvate în această privință;

DORIND să asigure cel mai înalt grad de siguranță și de securitate în transportul aerian și afirmându-și deosebita preocupare față de actele sau de amenințările la adresa securității aeronavelor, care pun în pericol siguranța persoanelor sau a bunurilor, afectând negativ operarea aeronavelor și subminând încrederea publicului călător în siguranța aviației civile;

HOTĂRÂTE să maximizeze beneficiile potențiale ale cooperării în materie de reglementare și ale armonizării actelor cu putere de lege și a normelor administrative ale fiecăreia dintre părți aplicabile aviației civile;

RECUNOSCÂND importante beneficii pe care le-ar putea aduce existența unor servicii aeriene competitive și a unor industrii viabile ale transportului aerian;

DORIND să promoveze o concurență liberă, loială și nedenaturată, recunoscând că subvențiile pot afecta negativ concurența și pot pune în pericol obiectivele de bază ale prezentului acord și recunoscând că beneficiile potențiale nu pot fi realizate în cazul în care nu există un mediu concurențial echitabil pentru transportatorii aerieni care să ofere o concurență liberă, loială și nedenaturată;

INTENȚIONÂND să se bazeze pe cadrul acordurilor și înțelegerilor existente între părți, cu scopul de a deschide accesul la piețe și de a maximiza beneficiile pentru consumatori, pentru expeditori, pentru transportatori aerieni și aeroporturi, precum și pentru angajații acestora, pentru comunități și pentru alte persoane care au beneficii indirecte;

AFIRMÂND importanța protejării mediului înconjurător în cadrul dezvoltării și implementării politicii aeronautice internaționale;

AFIRMÂND nevoia de acțiuni urgente pentru a aborda schimbările climatice și de cooperare continuă în vederea reducerii emisiilor de gaze cu efect de seră în sectorul aviației, în conformitate cu acordurile multilaterale în acest domeniu și, îndeosebi, cu instrumentele relevante ale Organizației Aviației Civile Internaționale (OACI) și cu Acordul de la Paris din 12 decembrie 2015 în temeiul Convenției-cadru a Organizației Națiunilor Unite asupra schimbărilor climatice;

AFIRMÂND importanța protejării consumatorilor, inclusiv a protecției prevăzute prin Convenția pentru unificarea anumitor norme referitoare la transportul aerian internațional, încheiată la Montreal la 28 mai 1999, precum și importanța atingerii unui nivel corespunzător de protecție a consumatorilor asociat serviciilor aeriene și recunoscând necesitatea cooperării reciproce în acest domeniu;

RECUNOSCÂND că sporirea oportunităților comerciale nu urmărește subminarea standardelor de muncă sau legate de muncă ale părților și afirmând importanța dimensiunii sociale a aviației internaționale și importanța de a ține seama de efectele deschiderii accesului la piețe asupra forței de muncă, a ocupării forței de muncă și a condițiilor de muncă;

LUÂND ACT de importanța îmbunătățirii accesului la capital al sectorului transportului aerian pentru dezvoltarea în continuare a transportului aerian;

RECUNOSCÂND beneficiile potențiale ale includerii unor dispoziții referitoare la aderarea unor țări terțe la prezentul acord;

DORIND să încheie un acord privind transportul aerian care să completeze Convenția privind aviația civilă internațională,

CONVIN DUPĂ CUM URMEAZĂ:

ARTICOLUL 1

Obiectiv

Obiectivul prezentului acord este crearea unui spațiu aerian comun între părți, care să se bazeze pe deschiderea progresivă a piețelor, pe liberalizarea drepturilor de proprietate și control asupra transportatorilor aerieni, pe condiții de concurență loială și echitabilă, pe nediscriminare și pe norme comune, inclusiv în domeniile siguranței, securității, managementului traficului aerian, aspectelor sociale și mediului. În acest scop, prezentul acord stabilește normele aplicabile între părți în condițiile stabilite în continuare. Normele respective includ dispozițiile prevăzute de legislația specificată în anexa II.

ARTICOLUL 2

Definiții

În sensul prezentului acord și în lipsa unor dispoziții contrare:

1. „acord” înseamnă prezentul acord, anexele și apendicele la acesta și eventualele modificări aduse acestora;
2. „transport aerian” înseamnă transportul cu aeronave al pasagerilor, al bagajelor, al mărfurilor și al poștei, separat sau combinat, oferit publicului contra cost sau prin închiriere, care include serviciile regulate și neregulate;
3. „constatare a cetățeniei” înseamnă constatarea că un transportator aerian care propune furnizarea de servicii aeriene în temeiul prezentului acord îndeplinește cerințele de la articolul 4 din prezentul acord referitoare la dreptul de proprietate asupra sa, la controlul efectiv asupra sa și la sediul său principal de activitate;
4. „constatare a capacității” înseamnă constatarea că un transportator aerian care propune furnizarea de servicii în temeiul prezentului acord are o capacitate financiară suficientă și o expertiză managerială corespunzătoare pentru furnizarea serviciilor respective și este dispus să respecte actele cu putere de lege, normele administrative și cerințele care reglementează furnizarea respectivelor servicii;
5. „autorități competente” înseamnă agențiile guvernamentale sau entitățile de stat responsabile cu îndeplinirea funcțiilor administrative în temeiul prezentului acord;

6. „convenție” înseamnă Convenția privind aviația civilă internațională deschisă spre semnare la Chicago la data de 7 decembrie 1944 și include:

- (a) orice modificare care a intrat în vigoare în temeiul articolului 94 litera (a) din convenție și care a fost ratificată atât de Armenia, cât și de un stat membru al UE sau de statele membre ale UE, după caz, și
- (b) orice anexă sau orice modificare a acesteia, adoptată în temeiul articolului 90 din convenție, în măsura în care o astfel de anexă sau de modificare este aplicabilă în orice moment dat atât Armeniei, cât și statului membru al UE sau statelor membre ale UE, după caz;

7. „cost integral” înseamnă costul furnizării serviciului, plus o taxă rezonabilă pentru cheltuielile de regie;

8. „transport aerian internațional” înseamnă transportul aerian care traversează spațiul aerian al mai multor state;

9. „părți” înseamnă, pe de o parte, Armenia și, pe de altă parte, Uniunea Europeană și statele sale membre;

10. „sediul principal de activitate” înseamnă sediul central sau sediul social al unui transportator aerian de pe teritoriul părții în care se exercită principalele funcții financiare și de control operațional ale transportatorului aerian respectiv, inclusiv managementul continuității navigabilității;

11. „escală în scopuri necomerciale” înseamnă aterizarea în orice alt scop decât îmbarcarea sau debarcarea pasagerilor, a bagajelor, a mărfurilor și/sau a poștei în cadrul transportului aerian;

12. „tarife pentru transportul aerian de pasageri” înseamnă prețul care trebuie plătit transportatorilor aerieni sau agenților acestora ori altor vânzători de bilete pentru transportul pasagerilor prin intermediul serviciilor aeriene (inclusiv prin orice alt mod de transport legat de acestea), precum și condițiile în care se aplică aceste prețuri, inclusiv remunerarea și condițiile oferite pentru serviciile agenților și pentru alte servicii auxiliare;

13. „tarife pentru transportul aerian de mărfuri” înseamnă prețul care trebuie plătit pentru transportul mărfurilor prin intermediul serviciilor aeriene (inclusiv prin orice alt mod de transport legat de acestea), precum și condițiile în care se aplică aceste prețuri, inclusiv remunerarea și condițiile oferite pentru serviciile agenților și pentru alte servicii auxiliare;

14. „teritoriu” înseamnă, în cazul Armeniei, teritoriul Republicii Armenia și, în cazul Uniunii Europene, înseamnă regiunile terestre, apele interioare și apele maritime teritoriale ale statelor

membre cărora li se aplică Tratatul privind Uniunea Europeană și Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în condițiile prevăzute de aceste tratate, precum și spațiul aerian de deasupra acestora;

15. „taxă de utilizare” înseamnă o taxă impusă transportatorilor aerieni pentru utilizarea infrastructurilor sau a serviciilor aeroportuare, de mediu, de navigație aeriană sau de securitate a aviației, inclusiv a serviciilor și infrastructurilor conexe;

16. „handling propriu” înseamnă situația în care un utilizator al aeroportului realizează pe cont propriu una sau mai multe categorii de servicii de handling la sol și nu încheie un contract de nicio natură cu un terț pentru furnizarea acestor servicii; în sensul prezentei definiții, în raporturile dintre aceștia, utilizatorii aeroporturilor nu se consideră a fi terți dacă:

- (a) unul dintre ei este acționar majoritar al celuilalt sau
- (b) un singur organism deține o participație majoritară în fiecare dintre ei;

17. „drepturi care țin de libertatea a cincea” înseamnă dreptul sau privilegiul acordat de un stat („statul care acordă drepturile”) transportatorilor aerieni ai altui stat („statul beneficiar”) în vederea furnizării de servicii de transport aerian internațional între teritoriul statului care acordă drepturile și teritoriul unui stat terț, cu condiția ca aceste servicii să aibă ca punct de plecare sau de destinație teritoriul statului beneficiar;

18. „țară terță” înseamnă o parte care nu este parte la prezentul acord.

TITLUL I

DISPOZIȚII ECONOMICE

ARTICOLUL 3

Acordarea drepturilor

(1) Drepturile prevăzute în prezentul articol sunt supuse dispozițiilor tranzitorii cuprinse în anexa I la prezentul acord.

Drepturi de trafic și tabelul rutelor

(2) Fiecare parte acordă celeilalte părți următoarele drepturi pentru desfășurarea transportului aerian internațional de către transportatorii aerieni ai celeilalte părți pe o bază nediscriminatorie:

- (a) dreptul de a survola teritoriul său fără a ateriza;
- (b) dreptul de a efectua escale în scopuri necomerciale pe teritoriul său;
- (c) dreptul de a desfășura activități de transport aerian internațional regulat și neregulat de pasageri, combinat și exclusiv de mărfuri între puncte¹ de pe următoarele rute:

(i) pentru transportatorii aerieni din Uniunea Europeană:

Puncte situate în Uniunea Europeană – Puncte intermediare situate pe teritoriile partenerilor politici europene de vecinătate², ale părților la Acordul multilateral privind stabilirea unui spațiu aerian comun european³ sau ale statelor membre ale Asociației Europene a Liberului Schimb⁴ – Puncte situate în Armenia – Puncte ulterioare;

(ii) pentru transportatorii aerieni din Armenia:

Puncte situate în Armenia – Puncte intermediare situate pe teritoriile partenerilor politici europene de vecinătate, ale părților la Acordul multilateral privind stabilirea unui spațiu aerian comun european sau ale statelor membre ale Asociației Europene a Liberului Schimb – Puncte situate în Uniunea Europeană;

(d) celelalte drepturi specificate în prezentul acord.

Flexibilitate operațională

(3) Transportatorii aerieni ai fiecărei părți pot, pentru oricare sau pentru toate zborurile lor și la alegere pe rutele specificate la alineatul (2) de mai sus:

- (a) să opereze zboruri într-o direcție sau în alta sau în ambele direcții;
- (b) să combine diferite numere de zbor în cadrul operării unei singure aeronave;

¹ Punctele la care se face referire la prezentul articol trebuie înțelese drept aeroporturi recunoscute pe plan internațional.

² A se vedea: Concluziile Consiliului din 16 iunie 2003, coroborate cu Comunicarea Comisiei privind politica europeană de vecinătate din 12 mai 2004, aprobată de Consiliu în concluziile sale din 14 iunie 2004.

³ Publicat în JO al UE L 285 din 16.10.2006.

⁴ Republica Islanda, Principatul Liechtenstein, Regatul Norvegiei și Confederația Elvețiană.

- (c) să deservească puncte intermediare și puncte ulterioare, precum și puncte situate pe teritoriile părților, în orice combinație și în orice ordine conform dispozițiilor de la alineatul (2) de mai sus;
- (d) să omită escale într-un punct sau în mai multe puncte;
- (e) să transfere trafic de pe oricare dintre aeronavele lor către orice altă aeronavă a lor în orice punct (schimbare de aeronavă - *change of gauge*);
- (f) să facă escală în orice punct, indiferent dacă acesta este situat pe teritoriul sau în afara teritoriului oricăreia dintre părți;
- (g) să tranziteze trafic pe teritoriul celeilalte părți;
- (h) să combine trafic la bordul aceleiași aeronave fără a ține cont de proveniența acestuia și
- (i) să deservească mai mult de un punct pe același serviciu (*co-terminalisation*).

Flexibilitatea operațională prevăzută la prezentul alineat poate fi exercitată fără limitare direcțională sau geografică și fără pierderea niciunui drept de a transporta traficul admisibil în temeiul prezentului acord, cu condiția ca:

- (i) serviciile transportatorilor aerieni din Armenia să deservească un punct din Armenia;
- (ii) serviciile transportatorilor aerieni din Uniunea Europeană să deservească un punct din Uniunea Europeană.

(4) Fiecare parte permite fiecărui transportator aerian să stabilească frecvența și capacitatea transportului aerian internațional pe care dorește să îl ofere pe baza criteriilor comerciale de pe piață. În conformitate cu acest drept, niciuna dintre părți nu limitează unilateral volumul traficului, frecvența sau regularitatea serviciului, ruta, originea și destinația traficului ori tipul sau tipurile de aeronave exploatate de transportatorii aerieni ai celeilalte părți, cu excepția cazurilor în care există motive care țin de domeniul vamal, motive tehnice, operaționale, de siguranță a managementului traficului aerian, de mediu ori de protecție a sănătății sau cu excepția cazului în care se prevede altfel în prezentul acord.

(5) Transportatorii aerieni ai fiecărei părți pot deservi, inclusiv în cadrul acordurilor de partajare a codurilor, orice punct situat pe teritoriul unei țări terțe care nu este inclus pe rutele specificate, cu condiția ca aceștia să nu își exercite drepturile care decurg din libertatea a cincea.

(6) Nicio dispoziție din prezentul acord nu poate fi interpretată ca oferind transportatorilor aerieni din:

- (a) Armenia dreptul de a lua la bord, cu titlu oneros, în orice stat membru al UE pasageri, bagaje, mărfuri și/sau poștă care sunt destinate unui alt punct din același stat membru al UE;
- (b) Uniunea Europeană dreptul de a lua la bord, cu titlu oneros, în Armenia pasageri, bagaje, mărfuri, și/sau poștă care sunt destinate unui alt punct de pe teritoriul Armeniei.

(7) În exercitarea drepturilor și obligațiilor care le revin în temeiul prezentului acord, părțile se abțin de la orice formă de discriminare între transportatorii aerieni ai celeilalte părți, în special pe motive de naționalitate.

(8) În pofida oricăror alte dispoziții din prezentul acord, fiecare parte are dreptul de a refuza operarea de servicii de transport aerian internațional către, dinspre sau prin teritoriul unei țări terțe cu care respectiva parte nu are relații diplomatice.

ARTICOLUL 4

Autorizația de operare

(1) Imediat după primirea unei cereri de autorizație de operare din partea unui transportator aerian al unei părți, cealaltă parte acordă autorizațiile de operare și permisele tehnice corespunzătoare într-un termen procedural minim, cu condiția ca:

(a) în cazul unui transportator aerian din Armenia:

(i) transportatorul aerian să aibă sediul principal de activitate în Armenia și să fie titularul unei licențe de operare valabile în conformitate cu legislația în vigoare în Armenia și

(ii) controlul reglementar efectiv al transportatorului aerian să fie exercitat și menținut de Armenia, care i-a eliberat certificatul de transportator aerian, și, de asemenea, autoritatea competentă să fie clar identificată și

(iii) cu excepția cazului în care se stabilește altfel în temeiul articolului 6 din prezentul acord, transportatorul aerian să fie deținut, în mod direct sau prin participație majoritară, și să fie controlat efectiv de Armenia și/sau de resortisanți ai săi;

(b) în cazul unui transportator aerian din Uniunea Europeană:

(i) transportatorul aerian să aibă sediul principal de activitate pe teritoriul Uniunii Europene și să dețină o licență de operare valabilă în conformitate cu legislația Uniunii Europene și

(ii) controlul reglementar efectiv al transportatorului aerian să fie exercitat și menținut de statul membru al UE responsabil pentru eliberarea certificatului de transportator aerian al transportatorului și, de asemenea, autoritatea competentă să fie clar identificată și

(iii) cu excepția cazului în care se stabilește altfel în temeiul articolului 6 din prezentul acord, transportatorul aerian să fie deținut, în mod direct sau prin participație majoritară, și să fie controlat efectiv de un stat membru sau de state membre ale Uniunii Europene sau ale Asociației Europene a Liberului Schimb și/sau de resortisanți ai unor astfel de state sau ambele;

(c) să se respecte dispozițiile prevăzute la articolele 14 și 15 din prezentul acord și

(d) transportatorul aerian să îndeplinească condițiile prevăzute de actele cu putere de lege și de normele administrative aplicate în mod obișnuit operării de servicii de transport aerian internațional de către partea care examinează cererea.

(2) La acordarea autorizațiilor de operare și a permiselor tehnice, părțile tratează în mod nediscriminatoriu toți transportatorii celeilalte părți.

(3) La primirea unei cereri de autorizație de operare sau de permis tehnic din partea unui transportator aerian al unei părți, cealaltă parte recunoaște orice constatare a capacității și/sau a cetățeniei făcută de prima parte cu privire la respectivul transportator aerian ca și când o astfel de constatare ar fi fost făcută de propriile autorități competente și nu efectuează investigații suplimentare în acest sens, cu excepția cazurilor prevăzute la prezentul alineat literele (a) și (b).

(a) Dacă, după primirea unei cereri de autorizație de operare din partea unui transportator aerian sau după acordarea unei astfel de autorizații, autoritățile competente ale părții destinate sunt îngrijorate în mod specific că, în pofida constatării făcute de autoritățile competente ale celeilalte părți, nu a fost îndeplinită oricare dintre condițiile prevăzute la alineatul (1) cu privire la acordarea autorizațiilor de operare sau a permiselor tehnice corespunzătoare, partea destinată informează imediat cealaltă parte, prezentând motive întemeiate pentru îngrijorarea sa. În acest caz, oricare dintre părți poate solicita consultări care pot implica reprezentanți ai autorităților competente ale părților și/sau poate solicita informații suplimentare relevante în acest sens, iar solicitării de consultare trebuie să i se dea curs cât mai curând posibil. În cazul în care problema nu este soluționată, fiecare parte poate sesiza comitetul mixt în acest sens.

- (b) Prezentul alineat nu vizează recunoașterea constatărilor referitoare la certificatele sau licențele de siguranță, la măsurile de securitate sau la asigurări.

ARTICOLUL 5

Refuzarea, revocarea, suspendarea sau limitarea unei autorizații de operare

(1) Oricare dintre părți poate refuza, revoca, suspenda, condiționa sau limita autorizațiile de operare sau permisele tehnice sau poate refuza, suspenda, condiționa sau limita în alt mod operațiunile unui transportator aerian al celeilalte părți, dacă:

(a) în cazul unui transportator aerian din Armenia:

(i) transportatorul aerian nu are sediul principal de activitate în Armenia sau nu deține o licență de operare valabilă în conformitate cu legislația din Armenia sau

(ii) controlul reglementar efectiv al transportatorului aerian nu este exercitat sau nu este menținut de Armenia, care este responsabilă pentru eliberarea certificatului de operator aerian al acestuia, ori autoritatea competentă nu este identificată în mod clar sau

(iii) cu excepția cazului în care se stabilește altfel în temeiul articolului 6 din prezentul acord, transportatorul aerian nu este deținut, în mod direct sau prin participație majoritară, sau nu este controlat efectiv de Armenia și/sau de resortisanți ai săi;

(b) în cazul unui transportator aerian din Uniunea Europeană:

(i) transportatorul aerian nu își are sediul principal de activitate pe teritoriul Uniunii Europene sau nu deține o licență de operare valabilă în conformitate cu legislația Uniunii Europene sau

(ii) controlul reglementar efectiv al transportatorului aerian nu este exercitat sau nu este menținut de statul membru al UE responsabil pentru eliberarea certificatului de operator aerian al transportatorului ori autoritatea competentă nu este identificată în mod clar sau

(iii) cu excepția cazului în care se stabilește altfel în temeiul articolului 6 din prezentul acord, transportatorul aerian nu este deținut, în mod direct sau prin participație majoritară, sau nu este controlat efectiv de un stat membru sau de state membre ale Uniunii Europene sau ale

Asociației Europene a Liberului Schimb și/sau de resortisanți ai unor astfel de state sau ambele;

- (c) nu se respectă dispozițiile prevăzute la articolele 8, 14 și 15 din prezentul acord sau
- (d) transportatorul aerian nu a respectat actele cu putere de lege și normele administrative menționate la articolul 7 din prezentul acord și/sau actele cu putere de lege și normele administrative aplicate în mod obișnuit operării de servicii de transport aerian internațional de către partea care examinează cererea.

(2) Exceptând cazul în care este esențială luarea unor măsuri urgente pentru a se evita orice alte nerespectări ale alineatului (1) litera (c) sau (d), drepturile instituite prin prezentul articol se exercită numai după consultarea prealabilă a celeilalte părți.

(3) Prezentul articol nu limitează drepturile oricăreia dintre părți de a refuza, de a revoca, de a suspenda, de a condiționa sau de a limita autorizația de operare sau permisul tehnic al unui transportator aerian sau al transportatorilor aerieni ai celeilalte părți în conformitate cu dispozițiile de la articolul 14 sau 15 din prezentul acord.

ARTICOLUL 6

Investiții în transportatori aerieni

(1) În pofida dispozițiilor de la articolele 4 și 5 din prezentul acord, după ce comitetul mixt se asigură, în conformitate cu articolul 23 alineatul (8), că în temeiul legislațiilor lor respective fiecare dintre părți și/sau resortisanții acestora pot dobândi participația majoritară și/sau controlul efectiv asupra unui transportator aerian al celeilalte părți, părțile pot permite ca statele membre ale UE și/sau resortisanții acestora să dețină participația majoritară și/sau controlul efectiv asupra unui transportator aerian din Armenia sau ca Armenia și/sau resortisanții săi să dețină participația majoritară și/sau controlul efectiv asupra unui transportator aerian din Uniunea Europeană, în conformitate cu alineatul (2).

(2) În ceea ce privește alineatul (1), investițiile specifice efectuate de părți și/sau de resortisanți ai acestora în transportatorii aerieni sunt autorizate de la caz la caz, în temeiul unei decizii prealabile a comitetului mixt, în conformitate cu articolul 23 alineatul (2) din prezentul acord.

Respectiva decizie precizează condițiile asociate operării serviciilor convenite în temeiul prezentului acord și serviciilor dintre țări terțe și părți. Dispozițiile de la articolul 23 alineatul (11) din prezentul acord nu se aplică unei astfel de decizii.

ARTICOLUL 7

Respectarea actelor cu putere de lege și a normelor administrative

- (1) Actele cu putere de lege și normele administrative aplicabile, pe teritoriul uneia dintre părți, intrării pe respectivul teritoriu, operării în cadrul acestuia sau ieșirii de pe acesta a aeronavelor implicate în transportul aerian internațional trebuie respectate de către transportatorii aerieni ai celeilalte părți la intrarea pe teritoriul respectiv, în cadrul acestuia sau la părăsirea lui.
- (2) La intrarea pe teritoriul uneia dintre părți, în cadrul acestuia sau la părăsirea lui, actele cu putere de lege și normele administrative aplicabile, pe teritoriul respectiv, intrării pe acesta, operării în cadrul său sau ieșirii de pe acesta a pasagerilor, a echipajelor, a bagajelor, a mărfurilor și/sau a poștei (inclusiv reglementările referitoare la formalitățile de intrare, verificare, imigrare, pașapoarte, vamă și carantină sau, în cazul poștei, regulamentele poștale) trebuie respectate de pasagerii, echipajele, bagajele, mărfurile și/sau poșta transportatorilor aerieni ai celeilalte părți sau de oricine acționează în numele lor.
- (3) Părțile permit, pe teritoriul fiecăreia dintre ele, transportatorilor aerieni ai celeilalte părți să ia măsuri pentru a se asigura că sunt transportate numai persoanele care dețin documentele de călătorie necesare pentru intrarea sau tranzitul pe teritoriul celeilalte părți.

ARTICOLUL 8

Concurență loială

- (1) Părțile recunosc că obiectivul lor comun este de a oferi un mediu concurențial și echitabil, precum și oportunități corecte și egale în care societățile implicate în prestarea de servicii de transport aerian ale ambelor părți să concureze în ceea ce privește operarea serviciilor convenite pe rutele specificate. Prin urmare, părțile iau toate măsurile corespunzătoare pentru a asigura implementarea în întregime a acestui obiectiv.
- (2) Părțile afirmă că o concurență liberă, loială și nedenaturată este importantă pentru promovarea obiectivelor prezentului acord și iau act de faptul că existența unui drept al concurenței cuprinzător și a unei autorități independente în domeniul concurenței, precum și aplicarea corectă și efectivă a dreptului concurenței al fiecăreia dintre părți sunt importante pentru furnizarea eficientă a serviciilor de transport aerian. Dreptul concurenței al fiecărei părți care abordează aspectele vizate de prezentul articol, cu modificările periodice, se aplică funcționării transportatorilor aerieni în jurisdicția părții în cauză. Părțile împărtășesc obiectivul compatibilității și convergenței dreptului concurenței și al aplicării efective a acestuia. Părțile vor coopera, după caz și dacă este necesar, în privința aplicării

efective a dreptului concurenței, inclusiv permițând, în conformitate cu normele și jurisprudența fiecăreia, divulgarea de către societățile lor sau de către alți resortisanți ai lor a informațiilor pertinente pentru o acțiune de drept concurențial a autorităților lor competente în materie de concurență.

(3) Nicio dispoziție din prezentul acord nu poate afecta, limita sau compromite în niciun fel autoritatea și puterile autorităților și instanțelor competente în materie de concurență ale oricăreia dintre părți (și nici ale Comisiei Europene), iar toate aspectele legate de asigurarea respectării dreptului concurenței țin în continuare de competența exclusivă a respectivelor autorități și instanțe. Prin urmare, orice acțiune întreprinsă în temeiul prezentului articol de către o parte nu aduce atingere niciunei eventuale acțiuni întreprinse de autoritățile și instanțele menționate.

(4) Orice acțiune întreprinsă în temeiul prezentului articol intră în responsabilitatea exclusivă a părților și este direcționată exclusiv către cealaltă parte și/sau către societățile care furnizează servicii de transport aerian către/dinspre părți. O astfel de acțiune nu face obiectul procedurii de soluționare a litigiilor prevăzute la articolul 24 din prezentul acord.

(5) Fiecare parte elimină toate formele de discriminare sau de practici neloiale care ar putea afecta șansele corecte și egale oferite societăților implicate în furnizarea de servicii de transport aerian ale celeilalte părți de a concura în domeniul furnizării de servicii de transport aerian.

(6) Niciuna dintre părți nu acordă sau nu permite acordarea de sprijin sau de subvenții publice niciunei societăți dacă respectivul sprijin sau respectivele subvenții ar afecta în mod semnificativ șansa oferită societăților celeilalte părți de a concura loial și echitabil în domeniul furnizării de servicii de transport aerian. Astfel de sprijin sau subvenții publice pot include, printre altele: subvenționarea încrucișată; compensarea pierderilor din exploatare; aportul de capital; subvenții; garanții; împrumuturi sau asigurări în condiții privilegiate; protecție împotriva falimentului; renunțarea la recuperarea sumelor datorate; renunțarea la câștigul normal din fondurile publice investite; facilități fiscale sau scutiri fiscale; compensarea obligațiilor financiare impuse de autoritățile publice; precum și accesul discriminatoriu sau necomercial la infrastructurile și serviciile aeroportuare sau de navigație aeriană, combustibili, handling la sol, securitate, sisteme de rezervare computerizate, alocarea sloturilor orare sau alte infrastructuri și servicii conexe necesare pentru operarea serviciilor aeriene.

(7) În cazul în care o parte acordă sprijin sau subvenții publice unei societăți, respectiva parte asigură transparența unei astfel de măsuri prin orice mijloace corespunzătoare, care pot include cerința ca societatea în cauză să identifice subvenția sau sprijinul în mod clar și separat în conturile sale.

(8) Fiecare parte furnizează celeilalte părți, la cerere și într-un termen rezonabil, rapoarte financiare privind entitățile aflate sub jurisdicția primei părți, precum și orice alte astfel de informații care pot fi solicitate în mod rezonabil de cealaltă parte pentru a asigura respectarea dispozițiilor de la prezentul articol. Astfel de informații pot include informații detaliate referitoare la subvenții sau sprijin. Transmiterea acestor informații poate face obiectul unui tratament confidențial

de către partea care solicită accesul la informații.

(9) Fără a aduce atingere niciunei acțiuni întreprinse de autoritatea și/sau de instanța competentă în materie de concurență, în vederea asigurării respectării normelor menționate la alineatele (5) și (6),

- (a) în cazul în care una dintre părți constată că o societate face obiectul discriminării sau al practicilor neloiale în sensul alineatului (5) sau (6) de mai sus și că această constatare poate fi susținută cu dovezi, respectiva parte poate prezenta observații în scris celeilalte părți. După înștiințarea celeilalte părți, o parte poate contacta de asemenea entitățile guvernamentale responsabile de pe teritoriul celeilalte părți, inclusiv entitățile de la nivel central, regional, de la nivel de provincie sau local, pentru a discuta chestiunile legate de prezentul articol. În plus, o parte poate solicita consultări cu cealaltă parte pe tema chestiunii în cauză în vederea rezolvării problemei. Astfel de consultări demarează în termen de treizeci (30) de zile de la data primirii solicitării. Între timp, părțile fac schimb de informații suficiente pentru a permite o examinare completă a motivului de îngrijorare exprimat de una dintre părți;
- (b) în cazul în care părțile nu reușesc să ajungă la o soluție prin consultări în termen de treizeci (30) de zile de la data demarării consultărilor sau în cazul în care consultările nu demarează în termen de treizeci (30) de zile de la primirea solicitării legate de presupusa încălcare a alineatului (5) sau (6) de mai sus, partea care a solicitat consultarea are dreptul să suspende exercitarea drepturilor specificate în prezentul acord de către societățile în cauză ale celeilalte părți prin refuzarea, revocarea sau suspendarea autorizației/permisului de operare, să impună condițiile pe care le consideră necesare pentru exercitarea acestor drepturi, să impună taxe sau să întreprindă alte acțiuni. Orice acțiune întreprinsă în temeiul prezentului alineat trebuie să fie corespunzătoare, proporțională și limitată, ca sferă de aplicare și durată, la strictul necesar.

(10) Fiecare parte aplică efectiv legislația antitrust în conformitate cu alineatul (2) și interzice societăților:

- (a) ca, împreună cu orice altă societate, să încheie acorduri, să ia decizii sau să se angajeze în practici concertate care ar putea afecta serviciile de transport aerian către/dinspre partea respectivă și care au ca obiect sau ca efect împiedicarea, restricționarea sau denaturarea concurenței. Această interdicție poate fi declarată inaplicabilă atunci când acordurile, deciziile sau practicile respective contribuie la îmbunătățirea producției sau a distribuției serviciilor ori la promovarea progresului tehnic sau economic, oferind în același timp consumatorilor o cotă echitabilă din beneficiul rezultat, fără: (a) a impune societăților în cauză restricții care nu sunt indispensabile pentru atingerea acestor obiective; (b) a acorda unor astfel de societăți posibilitatea de a elimina concurența pe o parte semnificativă a serviciilor în cauză, precum și
- (b) să abuzeze de o poziție dominantă într-un mod care ar putea afecta serviciile de transport

aerian către/dinspre partea respectivă.

(11) Fiecare parte încredințează asigurarea respectării normelor antitrust menționate la alineatul (10) exclusiv autorității și/sau instanței sale competente și independente în domeniul concurenței.

(12) Fără a aduce atingere niciunei acțiuni întreprinse de autoritatea și/sau instanța competentă în materie de concurență pentru asigurarea aplicării normelor menționate la alineatul (10), dacă una dintre părți constată că o societate suferă în urma unei presupuse încălcări a alineatului (10) de mai sus și că acest lucru poate fi susținut cu dovezi, respectiva parte poate prezenta observații în scris celeilalte părți. După înștiințarea celeilalte părți, o parte poate contacta de asemenea entitățile guvernamentale responsabile de pe teritoriul celeilalte părți, inclusiv entitățile de la nivel central, regional, de la nivel de provincie sau local, pentru a discuta chestiunile legate de prezentul articol. În plus, o parte poate solicita consultări cu cealaltă parte pe tema chestiunii în cauză în vederea rezolvării problemei. Astfel de consultări demarează în termen de treizeci (30) de zile de la data primirii solicitării. Între timp, părțile fac schimb de informații suficiente pentru a permite o examinare completă a motivului de îngrijorare exprimat de una dintre părți.

(13) În cazul în care părțile nu reușesc să ajungă la o soluție prin consultări în termen de treizeci (30) de zile de la data demarării consultărilor sau în cazul în care consultările nu demarează în termen de treizeci (30) de zile de la primirea solicitării legate de presupusa încălcare a alineatului (10) și cu condiția ca autoritatea sau instanța competentă în materie de concurență să fi constatat o încălcare a normelor antitrust, partea care a solicitat consultarea are dreptul să suspende exercitarea drepturilor specificate în prezentul acord de către societățile în cauză ale celeilalte părți prin refuzarea, revocarea sau suspendarea autorizației/permisului de operare, să impună condițiile pe care le consideră necesare pentru exercitarea acestor drepturi, să impună taxe sau să întreprindă alte acțiuni. Orice acțiune întreprinsă în temeiul prezentului alineat trebuie să fie corespunzătoare, proporțională și limitată, ca sferă de aplicare și durată, la strictul necesar.

ARTICOLUL 9

Oportunități comerciale

(1) Sub rezerva dispozițiilor tranzitorii prevăzute în anexa I la prezentul acord, părțile se asigură că legislația, normele sau procedurile lor relevante respectă cerințele de reglementare și standardele referitoare la transportul aerian specificate în partea A din anexa II la prezentul acord.

(2) Părțile convin că orice obstacole întâmpinate de operatorii comerciali în calea desfășurării activităților lor ar constitui o piedică pentru obținerea beneficiilor care decurg din prezentul acord. Părțile convin să demareze un proces eficient și reciproc de eliminare a obstacolelor în desfășurarea activității operatorilor comerciali ai ambelor părți în cazul în care astfel de obstacole pot să împiedice operațiunile comerciale, să denatureze concurența sau să afecteze șansele egale de a face

concurență.

(3) Transportatorii aerieni ai celor două părți nu sunt obligați să păstreze un sponsor local.

(4) Comitetul mixt, în temeiul articolului 23 din prezentul acord, dezvoltă un proces de cooperare în ceea ce privește desfășurarea activităților economice și oportunitățile de afaceri; el urmărește progresele înregistrate în privința abordării eficace a obstacolelor din calea desfășurării activităților de către operatorii economici și analizează periodic evoluțiile apărute, în special în ceea ce privește modificările legislative și în materie de reglementare. În conformitate cu articolul 23 din prezentul acord, o parte poate solicita întrunirea comitetului mixt în vederea discutării oricărui aspect legat de aplicarea prezentului articol.

(5) Transportatorii aerieni ai fiecărei părți au dreptul de a-și stabili liber pe teritoriul celeilalte părți birourile și infrastructurile necesare pentru furnizarea serviciilor de transport aerian, pentru promovarea și vânzarea serviciilor de transport aerian și pentru alte activități conexe, inclusiv dreptul de a vinde și de a elibera orice fel de bilete și/sau scrisori de transport aerian, atât proprii, cât și ale oricărui alt transportator.

(6) Transportatorii aerieni ai fiecărei părți sunt autorizați, în conformitate cu actele cu putere de lege și cu normele administrative ale celeilalte părți referitoare la intrare, la ședere și la ocuparea forței de muncă, să aducă și să mențină pe teritoriul celeilalte părți personal de conducere, de vânzare, tehnic și operațional și orice alt personal specializat necesar în sprijinul furnizării de servicii de transport aerian. Cele două părți facilitează și accelerează acordarea permiselor de muncă, dacă sunt necesare, pentru personalul angajat în birouri în conformitate cu prezentul alineat, inclusiv pentru personalul care efectuează anumite sarcini temporare care nu depășesc nouăzeci (90) de zile, sub rezerva actelor cu putere de lege și a normelor administrative în vigoare.

(7) (a) Fără a aduce atingere dispozițiilor de la prezentul alineat litera (b), fiecare transportator aerian are dreptul, în ceea ce privește serviciile de handling la sol pe teritoriul celeilalte părți:

(i) să își asigure propriile servicii de handling la sol („handling propriu”) sau

(ii) să aleagă din rândul furnizorilor concurenți, inclusiv al altor transportatori aerieni, care oferă servicii complete sau parțiale de handling la sol, în cazul în care actele cu putere de lege și normele administrative ale fiecărei părți permit accesul la piață al acestor furnizori și în cazul în care sunt prezenți pe piață astfel de furnizori.

(b) Drepturile prevăzute la litera (a) punctele (i) și (ii) se supun numai unor constrângeri specifice de spațiu sau capacitate disponibile care decurg din necesitatea de a menține siguranța exploatării aeroportului. În cazul în care constrângerile respective limitează, împiedică sau înlătură posibilitatea asigurării handlingului propriu și în absența unei concurențe efective între furnizorii de servicii de handling la sol, partea relevantă se asigură

că toate aceste servicii sunt puse la dispoziția tuturor transportatorilor aerieni în condiții egale și adecvate. Tarifele serviciilor respective se stabilesc pe baza unor criterii pertinente, obiective, transparente și nediscriminatorii.

(8) Fiecare furnizor de servicii de handling la sol, fie că este sau nu transportator aerian, are, în ceea ce privește handlingul la sol pe teritoriul celeilalte părți, dreptul de a furniza servicii de handling la sol transportatorilor aerieni care își desfășoară activitatea pe același aeroport, dacă acest lucru este permis și compatibil cu actele cu putere de lege și cu normele administrative aplicabile.

(9) Fiecare parte se asigură că reglementările, orientările și procedurile sale de alocare a sloturilor orare pe aeroporturile de pe teritoriul său se aplică în mod independent, transparent, eficace, nediscriminatoriu și în timp util.

(10) Notificarea planurilor operaționale, a programelor sau a orarelor aferente serviciilor aeriene operate în temeiul prezentului acord poate fi solicitată de o parte numai în scopuri informative pentru a se putea verifica dacă se respectă drepturile acordate în temeiul prezentului acord. Dacă o parte solicită o astfel de notificare, ea reduce la minimum sarcina administrativă legată de cerințele și de procedurile de notificare în cazul intermediarilor din domeniul transportului aerian și în cazul transportatorilor aerieni ai celeilalte părți.

(11) Orice transportator aerian al oricărei părți are dreptul să se implice în vânzarea de servicii de transport aerian și de servicii conexe pe teritoriul celeilalte părți, în mod direct și/sau, dacă dorește, prin intermediul agenților săi de vânzări, al altor intermediari numiți de transportatorul aerian, al internetului sau al oricărui alt canal disponibil. Fiecare transportator aerian are dreptul să vândă astfel de servicii de transport și servicii conexe și orice persoană este liberă să le achiziționeze, în moneda teritoriului respectiv sau într-o valută liber convertibilă.

(12) Transportatorii aerieni ai fiecărei părți sunt autorizați să plătească cheltuielile locale, printre care se pot număra și achizițiile de combustibil și plata taxelor aeroportuare, pe teritoriul celeilalte părți în moneda națională. Dacă doresc, transportatorii aerieni ai fiecărei părți pot plăti aceste cheltuieli pe teritoriul celeilalte părți într-o valută liber convertibilă, la cursul de schimb al pieței.

(13) Fiecare transportator aerian are dreptul, la cerere, de a converti în valută liber convertibilă și de a transfera, oricând și oricum, veniturile obținute pe plan local de pe teritoriul celeilalte părți către țara aleasă de el. Convertirea și transferul trebuie autorizate în cel mai scurt timp posibil, fără restricții sau impozite, la cursul de schimb al pieței aplicabil tranzacțiilor și transferurilor curente la data la care transportatorul aerian face cererea inițială de transfer și nu pot face obiectul niciunei taxe, cu excepția celor percepute în mod normal de bănci pentru efectuarea acestor operațiuni de conversie și transfer.

(14) Orice transportator aerian al unei părți poate, în cadrul operării sau furnizării de servicii în temeiul prezentului acord, să încheie acorduri de cooperare comercială, precum acordurile de rezervare de capacitate sau de partajare de cod, cu:

- (a) orice transportator aerian al părților;
- (b) orice transportator aerian al unei țări terțe și
- (c) orice furnizor de servicii de transport de suprafață (terestru sau maritim) al oricărei țări;

cu condiția ca (i) transportatorul care exploatează serviciul să dețină drepturile de trafic corespunzătoare, (ii) transportatorii care comercializează serviciul să dețină drepturile corespunzătoare pentru rutele în cauză și (iii) acordurile respective să îndeplinească cerințele de siguranță și de concurență aplicabile în mod normal acordurilor de acest tip.

(15) În ceea ce privește transportul de pasageri comercializat care implică acorduri de cooperare comercială, cumpărătorul trebuie informat, la punctul de vânzare sau, în orice caz, la înregistrare sau înainte de îmbarcare atunci când nu este necesară înregistrarea pentru un zbor de legătură, cu privire la furnizorii de servicii de transport care operează fiecare sector al serviciului în cauză.

(16) În ceea ce privește transportul de pasageri, furnizorii de servicii de transport de suprafață nu intră sub incidența actelor cu putere de lege și a normelor administrative care reglementează transportul aerian din simplul motiv că transportul de suprafață este furnizat de un transportator aerian în nume propriu.

(17) În pofida oricăror alte dispoziții din prezentul acord, transportatorii aerieni și furnizorii indirecti de servicii de transport de marfă ai părților sunt autorizați, fără restricție, să utilizeze, în legătură cu transportul aerian internațional, orice tip de transport de suprafață pentru mărfurile având ca destinație sau provenind din orice punct situat pe teritoriul părților sau în țări terțe, inclusiv transportul către sau dinspre orice aeroport recunoscut la nivel internațional cu structuri vamale, și dispun, acolo unde este cazul, de dreptul de a transporta mărfuri sub sigiliu vamal în conformitate cu actele cu putere de lege și cu normele administrative aplicabile. Aceste mărfuri, indiferent dacă sunt transportate pe căi de suprafață sau pe calea aerului, au acces la operațiunile de înregistrare și la structurile vamale din aeroporturi. Transportatorii aerieni pot alege să își efectueze propriul transport de suprafață sau să îl încredințeze altor furnizori de servicii de transport de suprafață, inclusiv altor transportatori aerieni și furnizori indirecti de servicii de transport aerian de marfă. Aceste servicii de transport intermodal de marfă pot fi oferite la un tarif unic care să acopere și transportul aerian și cel de suprafață, cu condiția ca expeditorii să nu fie induși în eroare în privința naturii și a modalităților acestor transporturi.

(18) Transportatorii aerieni ai fiecărei părți au dreptul de a încheia contracte de franciză sau de atribuire a numelui de marcă cu întreprinderi, inclusiv transportatori aerieni, ale oricăreia dintre părți sau ale unei țări terțe, cu condiția ca respectivii transportatori aerieni să dețină autoritatea corespunzătoare și să îndeplinească condițiile impuse de actele cu putere de lege și de normele administrative aplicate în mod normal de părți în cazul unor astfel de contracte, în special cele ce impun dezvăluirea identității transportatorului aerian care furnizează serviciul.

(19) Transportatorii aerieni ai fiecărei părți pot încheia contracte în vederea furnizării de aeronave cu sau fără echipaj, pentru operarea de servicii de transport aerian internațional, cu:

- (a) orice transportator aerian al părților și
- (b) orice transportator aerian al unei țări terțe;

cu condiția ca toți participanții la aceste contracte să dețină autoritatea corespunzătoare și să respecte condițiile impuse de actele cu putere de lege și de normele administrative aplicate de părți în cazul unor astfel de contracte. Niciuna dintre cele două părți nu impune transportatorului aerian care furnizează aeronavele să dispună de drepturi de trafic în temeiul prezentului acord pentru rutele pe care vor fi exploatate aeronavele. Părțile pot impune ca aceste contracte să fie aprobate de autoritățile lor competente. În cazul în care o parte impune o astfel de aprobare, partea respectivă reduce la minimum sarcinile administrative ale transportatorilor aerieni asociate procedurilor de aprobare.

ARTICOLUL 10

Taxe vamale și impozitare

1. La sosirea pe teritoriul uneia dintre părți, aeronavele utilizate în transportul aerian internațional de către transportatorii aerieni ai celeilalte părți, echipamentele lor obișnuite, combustibilul, lubrifiantii, consumabilele de natură tehnică, echipamentul de la sol, piesele de schimb (inclusiv motoarele), proviziile de bord (inclusiv, printre altele: alimente, băuturi și alcool, tutun și alte produse destinate comercializării sau consumării de către pasageri în cantități limitate în timpul zborului) și alte articole utilizate sau destinate să fie utilizate doar în legătură cu operarea sau cu întreținerea aeronavelor care efectuează transport aerian internațional sunt scutite, pe bază de reciprocitate și cu condiția ca echipamentele și proviziile respective să rămână la bordul aeronavelor, de toate restricțiile la import, taxele pe proprietate și impozitele pe capital, taxele vamale, accizele și de toate onorariile și taxele similare care

- (a) sunt impuse de autoritățile naționale sau locale sau de Uniunea Europeană și
- (b) nu se bazează pe costul serviciilor furnizate.

(2) Sunt scutite de asemenea, pe bază de reciprocitate, de la plata taxelor, impozitelor, onorariilor și taxelor similare menționate la alineatul (1), cu excepția taxelor bazate pe costul serviciului furnizat:

- (a) proviziile de bord importate sau obținute pe teritoriul unei părți și luate, în cantități rezonabile, la bordul unei aeronave care pleacă a unui transportator aerian al celeilalte părți

și care efectuează transport aerian internațional, chiar dacă aceste articole sunt destinate să fie utilizate pe un segment de călătorie efectuat deasupra respectivului teritoriu;

- (b) echipamentele de la sol și piesele de schimb (inclusiv motoarele) importate pe teritoriul unei părți în vederea întreținerii, a reviziei sau a reparării aeronavelor unui transportator aerian al celeilalte părți utilizate în transportul aerian internațional;
- (c) combustibilul, lubrifianții și consumabilele tehnice importate sau obținute pe teritoriul uneia dintre părți pentru a fi utilizate într-o aeronavă a unui transportator aerian al celeilalte părți care efectuează transport aerian internațional, chiar dacă aceste articole sunt destinate să fie utilizate pe un segment de călătorie efectuat deasupra respectivului teritoriu;
- (d) imprimarele, conform legislației vamale a fiecăreia dintre părți, importate sau obținute pe teritoriul uneia dintre părți și luate la bordul unei aeronave care pleacă a unui transportator aerian al celeilalte părți și care efectuează transport aerian internațional, chiar dacă aceste articole sunt destinate să fie utilizate pe un segment de călătorie efectuat deasupra respectivului teritoriu.

(3) Nicio dispoziție din prezentul acord nu împiedică o parte să aplice impozite sau taxe pe combustibilul furnizat pe teritoriul său, în mod nediscriminatoriu, în vederea utilizării de către o aeronavă a unui transportator aerian care operează între două puncte de pe teritoriul său.

(4) Echipamentele de bord obișnuite, precum și materialele, consumabilele și piesele de schimb menționate la alineatele (1) și (2), păstrate în mod normal la bordul aeronavelor exploatate de un transportator aerian al unei părți, pot fi descărcate pe teritoriul celeilalte părți numai cu aprobarea prealabilă a autorităților vamale ale acesteia, putându-se impune să fie ținute sub supravegherea sau controlul autorităților menționate până în momentul în care sunt reexportate sau cedate în alt mod în conformitate cu reglementările vamale.

(5) Scutirile prevăzute în prezentul articol sunt, de asemenea, acordate în cazul în care transportatorii aeriieni ai unei părți au încheiat un contract cu un alt transportator aerian care beneficiază, la rândul său, de astfel de scutiri acordate de cealaltă parte, pentru împrumutul sau transferul pe teritoriul celeilalte părți al articolelor precizate la alineatele (1) și (2).

(6) Nicio dispoziție din prezentul acord nu interzice unei părți să aplice impozite sau taxe pe articolele vândute pasagerilor în alt scop decât consumul la bord pe un segment al serviciului aerian dintre două puncte situate pe teritoriul său unde este permisă îmbarcarea sau debarcarea.

(7) Bagajele și mărfurile aflate în tranzit direct pe teritoriul unei părți sunt scutite de impozite, taxe vamale, onorarii și alte taxe similare care nu se bazează pe costul serviciului furnizat.

(8) Se poate impune ca echipamentele și consumabilele menționate la alineatele (1) și (2) să fie plasate sub supravegherea sau controlul autorităților competente.

(9) Dispozițiile prezentului acord nu aduc atingere domeniului taxei pe valoarea adăugată (TVA).

(10) Prezentul acord nu aduce atingere dispozițiilor convențiilor respective dintre statele membre ale UE și Armenia privind evitarea dublei impunerii asupra veniturilor și capitalului.

ARTICOLUL 11

Taxe de utilizare

(1) Sub rezerva dispozițiilor tranzitorii prevăzute în anexa I la prezentul acord, părțile se asigură că legislația, normele sau procedurile lor relevante respectă cerințele de reglementare și standardele referitoare la transportul aerian specificate în partea A din anexa II la prezentul acord.

(2) Fiecare parte se asigură că taxele de utilizare care pot fi impuse transportatorilor aerieni ai celeilalte părți de către autoritățile sau organismele sale competente în materie de taxe pentru utilizarea serviciilor de navigație aeriană și de control al traficului aerian sunt nediscriminatorii și calculate pe baza costurilor. În orice caz, aceste taxe de utilizare nu pot fi impuse transportatorilor aerieni ai celeilalte părți în condiții mai puțin favorabile decât condițiile cele mai favorabile acordate oricărui alt transportator aerian.

(3) Fiecare parte se asigură că taxele de utilizare care pot fi impuse de autoritățile sau organismele sale competente transportatorilor aerieni ai celeilalte părți pentru utilizarea infrastructurilor și a serviciilor aeroportuare și de securitate a aviației și a infrastructurilor și serviciilor conexe, cu excepția taxelor percepute în ceea ce privește serviciile descrise la articolul 9 alineatul (7) din prezentul acord, nu sunt nejustificat discriminatorii, nu discriminează pe motive de naționalitate și sunt repartizate echitabil între diferitele categorii de utilizatori. Fără a aduce atingere articolului 16 alineatul (1), aceste taxe reflectă, dar nu depășesc costul integral pe care autoritățile sau organismele competente în materie de taxe îl suportă pentru furnizarea infrastructurilor și a serviciilor aeroportuare și de securitate a aviației corespunzătoare în cadrul aeroportului sau aeroporturilor în care se aplică un sistem comun de tarifyare. Aceste taxe de utilizare pot include o rentabilitate rezonabilă a activelor după amortizare. Infrastructurile și serviciile pentru care se impun taxe de utilizare sunt furnizate pe o bază eficientă și economică. În orice caz, aceste taxe nu pot fi aplicate transportatorilor aerieni ai celeilalte părți în condiții mai puțin favorabile decât condițiile cele mai favorabile acordate oricărui alt transportator aerian la momentul aplicării lor.

(4) Fiecare parte solicită autorităților sau organismelor competente în materie de taxe de pe teritoriul său și transportatorilor aerieni care utilizează serviciile și infrastructurile să poarte consultări și să schimbe informațiile necesare pentru a permite o evaluare precisă a caracterului

rezonabil al taxelor în conformitate cu principiile stabilite la alineatele (2) și (3). Fiecare parte se asigură că autoritățile sau organismele competente în materie de taxe informează utilizatorii cu un preaviz rezonabil cu privire la orice propunere de modificare a taxelor de utilizare pentru a permite utilizatorilor în cauză să își exprime opiniile și să facă observații înainte de efectuarea oricăror modificări.

ARTICOLUL 12

Tarife pentru transportul aerian de pasageri și, respectiv, de marfă

- (1) Părțile permit stabilirea liberă a tarifelor pentru transportul aerian de pasageri și, respectiv, de marfă de către transportatorii aerieni ai părților pe baza unei concurențe libere și echitabile.
- (2) Fiecare parte poate solicita, în mod nediscriminatoriu, transportatorilor aerieni ai ambelor părți să notifice, în mod simplificat și în scop informativ, autorităților sale competente tarifele de transport aerian de pasageri și, respectiv, de marfă oferite pentru serviciile care au ca punct de plecare teritoriul său. Se poate solicita ca o astfel de notificare din partea transportatorilor aerieni să fie făcută cel mai devreme atunci când se face oferta inițială a tarifului pentru transportul aerian de pasageri sau de marfă.
- (3) Pot fi organizate discuții între autoritățile competente, printre altele, pe teme ca cerințele și procedurile de notificare a tarifelor pentru transportul aerian de pasageri și, respectiv, de marfă, precum și tarifele pentru transportul aerian de pasageri și, respectiv, de marfă care ar putea fi incorecte, nerezonabile, discriminatorii sau subvenționate.

ARTICOLUL 13

Statistici

- (1) Fiecare parte furnizează în mod nediscriminatoriu celeilalte părți statisticile disponibile referitoare la transportul aerian în temeiul prezentului acord care ar putea fi necesare în mod rezonabil, în conformitate cu actele cu putere de lege și normele administrative ale părților.
- (2) Părțile cooperează, inclusiv în cadrul comitetului mixt instituit în temeiul articolului 23 din prezentul acord, pentru a facilita schimbul de date statistice între ele în scopul monitorizării evoluției transportului aerian în temeiul prezentului acord.

TITLUL II

COOPERAREA ÎN MATERIE DE REGLEMENTARE

ARTICOLUL 14

Siguranța aviației

- (1) Sub rezerva dispozițiilor tranzitorii prevăzute în anexa I la prezentul acord, părțile se asigură că legislația, normele sau procedurile lor relevante respectă cerințele de reglementare și standardele referitoare la transportul aerian specificate în partea B din anexa II la prezentul acord.
- (2) Pentru a asigura punerea în aplicare de către părți a dispozițiilor de la prezentul articol, precum și a cerințelor de reglementare și a standardelor menționate la alineatul (1), Armenia participă la activitatea Agenției Europene de Siguranță a Aviației în calitate de observator, începând cu data intrării în vigoare a prezentului acord.
- (a) Tranziția Armeniei către respectarea cerințelor de reglementare și a standardelor referitoare la transportul aerian specificate în partea B din anexa II la prezentul acord face obiectul monitorizării continue și evaluărilor periodice care urmează să fie efectuate de Uniunea Europeană în cooperare cu Armenia.
- (b) Atunci când s-a asigurat că respectă cerințele de reglementare și standardele referitoare la transportul aerian specificate în partea B din anexa II la prezentul acord, Armenia informează Uniunea Europeană că ar trebui efectuată o evaluare.
- (c) Atunci când Armenia s-a conformat în întregime cerințelor de reglementare și standardelor referitoare la transportul aerian specificate în partea B din anexa II la prezentul acord, comitetul mixt instituit în temeiul articolului 23 din prezentul acord stabilește statutul exact și condițiile de participare, în afara statutului de observator susmenționat, a Armeniei în cadrul Agenției Europene de Siguranță a Aviației.
- (3) Părțile se asigură că o aeronavă înmatriculată într-una dintre părți care este suspectată de nerespectarea standardelor internaționale de siguranță a aviației stabilite în temeiul convenției și care aterizează pe un aeroport deschis traficului aerian internațional situat pe teritoriul celeilalte părți face obiectul inspecției la platformă efectuată de autoritățile competente ale celeilalte părți și al unor inspecții la bord și în exteriorul aeronavei pentru a se verifica atât valabilitatea documentelor aeronavei și a documentelor echipajului acesteia, cât și starea în care se prezintă aeronava și echipamentele sale.
- (4) Autoritățile competente ale unei părți pot solicita în orice moment consultări cu privire la standardele de siguranță în vigoare ale celeilalte părți.
- (5) Autoritățile competente ale unei părți iau imediat toate măsurile corespunzătoare atunci când constată că:

- (a) este posibil ca o aeronavă, un produs sau o operațiune să nu îndeplinească standardele minime stabilite în temeiul convenției sau cerințele de reglementare și standardele referitoare la transportul aerian specificate în partea B din anexa II la prezentul acord, după caz;
  - (b) există motive serioase de îngrijorare că o aeronavă, un produs sau o operațiune nu îndeplinește standardele minime stabilite în temeiul convenției sau cerințele de reglementare și standardele referitoare la transportul aerian specificate în partea B din anexa II la prezentul acord, după caz, sau
  - (c) există motive serioase de îngrijorare că nu sunt menținute și aplicate efectiv standardele minime stabilite în temeiul convenției sau cerințele de reglementare și standardele referitoare la transportul aerian specificate în partea B din anexa II la prezentul acord, după caz.
- (6) În cazul în care o parte adoptă măsuri în temeiul alineatului (5), respectiva parte informează cu promptitudine cealaltă parte, indicând motivele măsurilor sale.
- (7) Orice măsură adoptată de una dintre părți în conformitate cu alineatul (5) încetează să se aplice de îndată ce motivul pentru care a fost adoptată încetează să mai existe.

ARTICOLUL 15

Securitatea aviației

- (1) Sub rezerva dispozițiilor tranzitorii prevăzute în anexa I la prezentul acord, părțile se asigură că legislația, normele sau procedurile lor relevante respectă cerințele de reglementare și standardele referitoare la securitatea aviației specificate în partea C din anexa II la prezentul acord.
- (2) Armenia poate face obiectul unei inspecții a Comisiei Europene în conformitate cu legislația relevantă a Uniunii Europene în materie de securitate a aviației, specificată în partea C din anexa II la prezentul acord. Părțile instituie mecanisme necesare pentru a asigura schimbul de informații cu privire la rezultatele acestor inspecții în materie de securitate.
- (3) Întrucât garantarea siguranței aeronavelor civile, a pasagerilor și a echipajelor acestora reprezintă o condiție prealabilă fundamentală pentru operarea serviciilor aeriene internaționale, părțile își reafirmă obligațiile reciproce privind asigurarea securității aviației civile față de actele de intervenție ilegală și, în special, obligațiile care le revin în temeiul convenției, al Convenției privind infracțiunile și alte acte săvârșite la bordul aeronavelor, semnată la Tokyo la 14 septembrie 1963, al Convenției pentru combaterea capturării ilicite a aeronavelor, semnată la Haga la 16 decembrie 1970, al Convenției pentru combaterea actelor ilicite îndreptate împotriva siguranței aviației civile,

semnată la Montreal la 23 septembrie 1971, al Protocolului cu privire la reprimarea actelor ilicite de violență în aeroporturile destinate aviației civile internaționale, semnat la Montreal la 24 februarie 1988, și al Convenției privind marcarea explozibililor plastici în scopul detectării, semnată la Montreal la 1 martie 1991, în măsura în care ambele părți sunt semnatare ale acestor convenții, precum și al altor convenții și protocoale referitoare la securitatea aviației civile la care părțile sunt semnatare.

(4) Părțile își acordă reciproc, la cerere, toată asistența necesară pentru prevenirea actelor de capturare ilicită a aeronavelor civile și a altor acte ilicite săvârșite împotriva siguranței acestor aeronave, a pasagerilor și echipajului acestora, a aeroporturilor și a infrastructurilor de navigație aeriană, precum și pentru prevenirea oricărei alte amenințări la adresa securității aviației civile.

(5) În cazul în care nu se prevede în cerințele de reglementare și în standardele referitoare la securitatea aviației specificate în partea C din anexa II la prezentul acord, părțile acționează, în cadrul relațiilor lor reciproce, în conformitate cu standardele internaționale de securitate a aviației și cu practicile recomandate corespunzătoare stabilite de OACI. Ambele părți impun operatorilor aeronavelor înmatriculate pe teritoriul lor, operatorilor cu sediul principal de activitate sau cu rezidența permanentă pe teritoriul lor și operatorilor aeroporturilor situate pe teritoriul lor să respecte aceste dispoziții privind securitatea aviației.

(6) Fiecare parte se asigură că, pe teritoriul său, se iau măsuri eficiente pentru a proteja aviația civilă față de actele de intervenție ilicită, printre aceste măsuri numărându-se controlul de securitate al pasagerilor și al bagajelor lor de mână, controlul de securitate al bagajelor de cală, controlul de securitate și măsurile de securitate aplicabile altor persoane decât pasagerii, inclusiv echipajelor, și articolelor transportate de acestea, controlul de securitate și măsurile de securitate aplicabile mărfurilor, poștei, proviziilor de bord și de aeroport și controlul accesului în zonele de operațiuni aeriene și în zonele de securitate cu acces restricționat. Aceste măsuri se adaptează pentru a face față creșterii amenințării la adresa securității aviației civile. Fiecare parte este de acord că este posibil ca transportatorilor săi aerieni să li se impună respectarea dispozițiilor privind securitatea aeronautică menționate la alineatele (1) și (5) și a altor dispoziții în materie de securitate impuse de cealaltă parte pentru intrarea pe teritoriul său, în cadrul acestuia sau pentru părăsirea lui.

(7) În condițiile respectării depline și reciproce a suveranității celeilalte părți, o parte poate adopta măsuri de securitate pentru intrarea pe teritoriul său, precum și măsuri de urgență, pentru a răspunde unei amenințări specifice la adresa securității, care ar trebui comunicate fără întârziere celeilalte părți. Fiecare parte examinează într-un spirit pozitiv orice solicitare a celeilalte părți referitoare la adoptarea unor măsuri speciale de securitate rezonabile, iar prima parte ține seama de măsurile de securitate aplicate deja de cealaltă parte și de orice opinii pe care cealaltă parte le poate oferi. Fiecare parte recunoaște însă că niciuna dintre dispozițiile prezentului articol nu limitează posibilitatea uneia dintre părți de a refuza intrarea pe teritoriul său a oricărui zbor sau a oricăror zboruri pe care le consideră o amenințare la adresa securității sale. Cu excepția cazurilor de urgență în care acest lucru nu este posibil în mod rezonabil, fiecare parte informează în prealabil cealaltă parte cu privire la orice măsură specială de securitate pe care intenționează să o introducă și care ar putea avea un impact financiar sau operațional semnificativ asupra serviciilor de transport aerian furnizate în temeiul prezentului acord. Fiecare parte poate solicita o întrunire a comitetului mixt în vederea discutării unor astfel de măsuri de securitate, după cum se prevede la articolul 23 din

prezentul acord.

(8) În cazul capturării ilicite a unei aeronave civile sau al unei amenințări în acest sens sau în cazul altor acte ilicite împotriva siguranței aeronavelor, a pasagerilor și a echipajelor acestora, a aeroporturilor sau a infrastructurilor de navigație aeriană, părțile își acordă reciproc asistență prin facilitarea comunicațiilor și prin alte măsuri corespunzătoare destinate să pună capăt rapid și în condiții de siguranță incidentului sau amenințării respective.

(9) Fiecare parte ia toate măsurile pe care le consideră adecvate pentru a se asigura că o aeronavă care face obiectul unei capturări ilicite sau al altor acte de intervenție ilicită pe teritoriul său este reținută la sol, cu excepția cazurilor în care se impune decolarea sa pentru a proteja vieți omenești. Ori de câte ori este posibil, astfel de măsuri sunt luate în urma unor consultări reciproce.

(10) În cazul în care o parte are motive întemeiate să creadă că cealaltă parte nu a respectat dispozițiile în materie de securitate a aviației de la prezentul articol, ea solicită consultări imediate cu cealaltă parte. Consultările respective au loc în termen de treizeci (30) de zile de la data primirii unei astfel de solicitări.

(11) Fără a aduce atingere articolului 5 din prezentul acord, dacă în termen de treizeci (30) de zile de la data unei astfel de solicitări ori într-un eventual termen mai lung convenit nu se ajunge la un acord satisfăcător, partea solicitantă are dreptul de a reține, de a revoca, de a limita sau de a condiționa autorizația de operare a unuia sau mai multor transportatori aerieni ai celeilalte părți.

(12) O parte poate lua imediat măsuri provizorii imediate atunci când se impune din cauza unei amenințări imediate și extraordinare.

(13) Orice măsură adoptată în temeiul alineatului (11) încetează să se aplice de îndată ce cealaltă parte s-a conformat dispozițiilor prezentului articol.

ARTICOLUL 16

Managementul traficului aerian

(1) Sub rezerva dispozițiilor tranzitorii prevăzute în anexa I la prezentul acord, părțile se asigură că legislația, normele sau procedurile lor relevante respectă cerințele de reglementare și standardele referitoare la transportul aerian specificate în partea D din anexa II la prezentul acord și, în cazul în care nu sunt prevăzute în cadrul UE de reglementare, cel puțin standardele relevante și practicile recomandate ale OACI în condițiile prevăzute în continuare.

(2) Părțile cooperează în domeniul managementului traficului aerian în vederea extinderii cerului unic european la Armenia pentru a îmbunătăți standardele actuale de siguranță și eficiența globală a operațiunilor generale de trafic aerian din Europa, pentru a optimiza capacitățile de control al traficului aerian, pentru a reduce la minimum întârzierile și pentru a spori eficiența de mediu. În acest scop, Armenia participă în calitate de observator la activitatea Comitetului pentru cerul unic și a altor organisme care au legătură cu cerul unic european, de la data intrării în vigoare a prezentului acord. Comitetul mixt este responsabil cu monitorizarea și facilitarea cooperării în domeniul managementului traficului aerian.

(3) Pentru a facilita aplicarea legislației privind cerul unic european pe teritoriile lor:

- (a) Armenia ia măsurile necesare pentru a-și adapta serviciile de navigație aeriană și structurile instituționale și de supraveghere în materie de management al traficului aerian, astfel încât să îndeplinească cerințele privind cerul unic european;
- (b) Armenia instituie, în special, un organism național de supraveghere pertinent, independent cel puțin din punct de vedere funcțional de furnizorul (furnizorii) de servicii de navigație aeriană;
- (c) Uniunea Europeană implică Armenia în inițiative operaționale relevante în domeniul serviciilor de navigație aeriană, al spațiului aerian și al interoperabilității asociate cerului unic european, inclusiv prin:
  - (i) examinarea posibilității de cooperare sau de asociere cu un bloc funcțional de spațiu aerian existent sau de creare a unui nou;
  - (ii) participarea la funcțiile de rețea ale cerului unic european;
  - (iii) alinierea la planurile de implementare a SESAR;
  - (iv) îmbunătățirea interoperabilității și
- (d) Armenia ia măsurile necesare pentru a pune în aplicare sistemul de performanță al UE în vederea optimizării eficienței generale a zborurilor, a reducerii costurilor și a sporirii siguranței și capacității sistemelor existente.

ARTICOLUL 17

Mediul înconjurător

(1) Sub rezerva dispozițiilor tranzitorii prevăzute în anexa I la prezentul acord, părțile se asigură că legislația, normele sau procedurile lor relevante respectă cerințele de reglementare și standardele referitoare la transportul aerian specificate în partea E din anexa II la prezentul acord.

(2) Părțile sprijină necesitatea de a proteja mediul înconjurător, promovând dezvoltarea durabilă a aviației. Părțile intenționează să coopereze pentru a identifica problemele legate de impactul aviației asupra mediului înconjurător.

(3) Părțile recunosc importanța conlucrării în vederea examinării și a reducerii la minimum a efectelor aviației asupra mediului înconjurător în conformitate cu obiectivele prezentului acord.

(4) Părțile recunosc importanța abordării schimbărilor climatice și, prin urmare, a abordării emisiilor de gaze cu efect de seră generate de aviație, atât la nivel național, cât și la nivel internațional. Părțile convin să intensifice cooperarea cu privire la aceste aspecte, inclusiv prin acorduri multilaterale relevante, îndeosebi punerea în aplicare a măsurii globale bazate pe piață adoptate în cadrul celei de-a 39-a Adunări a OACI, precum și utilizarea mecanismului instituit prin articolul 6 alineatul (4) din Acordul convenit la Paris în cadrul Convenției-cadru a Organizației Națiunilor Unite asupra schimbărilor climatice în elaborarea unor măsuri internaționale globale bazate pe piață care să vizeze reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră în sectorul aviației și orice alt aspect care face obiectul respectivului articol 6 și care are o relevanță deosebită pentru emisiile generate de aviația internațională.

(5) Părțile se angajează să facă schimb de informații și să asigure periodic comunicarea și dialogul directe între experți pentru a consolida cooperarea în privința abordării impactului aviației asupra mediului, inclusiv:

- (a) în privința cercetării și dezvoltării de tehnologii ecologice pentru sectorul aviației;
- (b) în domeniul inovării în materie de management al traficului aerian, în vederea reducerii impactului aviației asupra mediului;
- (c) în privința cercetării și dezvoltării de combustibili alternativi sustenabili pentru aviație;
- (d) schimbul de opinii cu privire la aspectele referitoare la efectele aviației asupra mediului înconjurător și la reducerea emisiilor generate de aviație care sunt asociate cu schimbările climatice și
- (e) în privința reducerii și monitorizării emisiilor sonore, în vederea diminuării efectelor aviației asupra mediului.

(6) De asemenea, în conformitate cu drepturile și obligațiile lor multilaterale, părțile își consolidează în mod eficient cooperarea, inclusiv financiară și tehnologică, în ceea ce privește măsurile care vizează reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră generate de aviația internațională.

(7) Părțile recunosc necesitatea de a lua măsuri corespunzătoare pentru a preveni sau pentru a aborda în alt mod efectele transportului aerian asupra mediului înconjurător, cu condiția ca respectivele măsuri să fie pe deplin compatibile cu drepturile și obligațiile care le revin în temeiul dreptului internațional.

ARTICOLUL 18

Răspunderea transportatorilor aerieni

Părțile își reafirmă obligațiile care le revin în temeiul Convenției pentru unificarea anumitor norme referitoare la transportul aerian internațional, semnată la Montreal la 28 mai 1999 (denumită în continuare „Convenția de la Montreal”).

ARTICOLUL 19

Protecția consumatorilor

Sub rezerva dispozițiilor tranzitorii prevăzute în anexa I la prezentul acord, părțile se asigură că legislația, normele sau procedurile lor relevante respectă cerințele de reglementare și standardele referitoare la transportul aerian specificate în partea F din anexa II la prezentul acord.

ARTICOLUL 20

Sisteme informatizate de rezervare

(1) Sub rezerva dispozițiilor tranzitorii prevăzute în anexa I la prezentul acord, părțile se asigură că legislația, normele sau procedurile lor relevante respectă cerințele de reglementare și standardele referitoare la transportul aerian specificate în partea A din anexa II la prezentul acord.

(2) Furnizorii de sisteme informatizate de rezervare (denumite în continuare „SIR”) care își desfășoară activitatea pe teritoriul unei părți au dreptul să își instaleze propriile SIR, să le întrețină și să le pună la libera dispoziție a agenților sau societăților de turism al căror obiect principal de activitate îl reprezintă distribuția de produse legate de turism pe teritoriul celeilalte părți, cu condiția ca respectivele SIR să fie conforme cu cerințele de reglementare aplicabile ale celeilalte părți.

(3) Părțile anulează orice cerință existentă care ar putea restricționa accesul liber al SIR-urilor unei părți la piața celeilalte părți sau ar putea limita concurența în alt mod. Părțile se abțin de la adoptarea unor astfel de cerințe în viitor.

(4) În ceea ce privește afișajele SIR, niciuna dintre părți nu impune și nu permite impunerea, pe

teritoriul său, a unor cerințe pentru furnizorii de SIR ai celeilalte părți diferite de cele impuse propriilor săi furnizori de SIR sau oricărui alt SIR care funcționează pe piața sa. Niciuna dintre părți nu împiedică încheierea de acorduri, între furnizorii de SIR, furnizorii lor și abonații lor, legate de schimbul de informații privind serviciile de călătorie care facilitează afișarea de informații complete și nepărtinitoare pentru consumatori sau îndeplinirea cerințelor de reglementare aplicabile afișajelor neutre.

(5) Proprietarii și operatorii de SIR ai unei părți care respectă cerințele de reglementare relevante ale celeilalte părți, dacă există, au aceleași șanse de a deține SIR-uri pe teritoriul celeilalte părți ca și proprietarii și operatorii oricăror alte SIR-uri care funcționează pe piața părții respective.

ARTICOLUL 21

Aspecte sociale

(1) Sub rezerva dispozițiilor tranzitorii prevăzute în anexa I la prezentul acord, părțile se asigură că legislația, normele sau procedurile lor relevante respectă cerințele de reglementare și standardele referitoare la transportul aerian specificate în partea G din anexa II la prezentul acord.

(2) Părțile recunosc importanța luării în considerare a efectelor prezentului acord asupra forței de muncă, a ocupării forței de muncă și a condițiilor de muncă. Părțile se angajează să coopereze în privința aspectelor legate de muncă incluse în domeniul de aplicare al prezentului acord, printre altele în ceea ce privește impactul asupra ocupării forței de muncă, a drepturilor fundamentale la locul de muncă, a condițiilor de muncă, a protecției sociale și a dialogului social.

(3) Prin legile, reglementările și practicile lor, părțile promovează niveluri ridicate de protecție în domeniul muncii și în domeniul social aferente sectorului aviației civile.

(4) Părțile recunosc importanța beneficiilor care apar atunci când avantajele economice însemnate generate de piețele deschise și concurențiale se combină cu standardele înalte de muncă pentru lucrători. Părțile pun în aplicare prezentul acord într-un mod care să contribuie la existența unor standarde înalte de muncă, indiferent de acționariatul sau tipul transportatorilor aerieni vizați, și care să asigure că drepturile și principiile cuprinse în actele cu putere de lege și normele administrative ale părților nu sunt compromise, ci sunt puse efectiv în aplicare.

(5) Părțile se angajează să promoveze și să pună efectiv în aplicare în legile și practicile proprii standarde fundamentale de muncă recunoscute la nivel internațional, astfel cum sunt prevăzute în convențiile fundamentale ale Organizației Internaționale a Muncii ratificate de Armenia și de statele membre ale UE.

(6) Părțile se angajează să promoveze și alte standarde și acorduri convenite la nivel internațional în domeniul muncii și în domeniul social relevante pentru sectorul aviației civile și să asigure punerea efectivă în aplicare și respectarea acestora în cadrul legislației interne.

(7) Oricare dintre părți poate solicita o întrunire a comitetului mixt pentru a se aborda aspectele legate de muncă pe care partea solicitantă le consideră semnificative.

TITLUL III

DISPOZIȚII INSTITUȚIONALE

ARTICOLUL 22

Interpretare și aplicare

(1) Părțile iau toate măsurile corespunzătoare, generale sau specifice, destinate să asigure îndeplinirea obligațiilor care decurg din prezentul acord și se abțin de la luarea oricărei măsuri care ar putea pune în pericol atingerea obiectivelor prezentului acord.

(2) Fiecare parte este responsabilă, pe propriul său teritoriu, pentru aplicarea corespunzătoare a prezentului acord.

(3) Fiecare parte pune la dispoziția celeilalte părți toate informațiile și întreg sprijinul necesare, sub rezerva actelor cu putere de lege și a normelor administrative aplicabile ale respectivei părți, în cazul investigațiilor referitoare la posibile încălcări, pe care cealaltă parte le efectuează în temeiul competențelor care îi revin conform prezentului acord.

(4) Ori de câte ori părțile acționează în temeiul competențelor care le sunt conferite prin prezentul acord cu privire la aspecte care prezintă interes pentru cealaltă parte și care privesc autoritățile competente sau întreprinderile celeilalte părți, autoritățile competente ale celeilalte părți trebuie informate integral, acestora oferindu-li-se posibilitatea de a-și prezenta observațiile înainte de luarea unei decizii definitive.

(5) În măsura în care dispozițiile prezentului acord și dispozițiile actelor specificate în anexa II la prezentul acord sunt identice pe fond cu normele corespunzătoare din tratatele UE și cu actele adoptate în temeiul tratatelor UE, respectivele dispoziții se interpretează, în contextul implementării și punerii lor în aplicare, în conformitate cu hotărârile și deciziile relevante ale Curții de Justiție și ale Comisiei Europene.

ARTICOLUL 23

Comitetul mixt

- (1) Se instituie un comitet mixt alcătuit din reprezentanți ai părților, care răspunde de supravegherea gestionării prezentului acord și asigură punerea în aplicare corectă a acestuia. Comitetul mixt formulează recomandări și ia decizii în cazurile prevăzute în mod expres în prezentul acord.
- (2) Comitetul mixt își desfășoară activitatea și ia decizii pe bază de consens. Deciziile adoptate de comitetul mixt sunt obligatorii pentru părți.
- (3) Comitetul mixt își adoptă propriul regulament de procedură.
- (4) Comitetul mixt se întrunește dacă este necesar și atunci când este necesar, însă cel puțin o dată pe an. Oricare dintre părți poate solicita o întrunire a comitetului mixt.
- (5) O parte poate solicita o întrunire a comitetului mixt cu scopul de a soluționa orice chestiune legată de interpretarea sau de aplicarea prezentului acord. Întrunirea respectivă se organizează cât mai curând posibil în termen de maximum două (2) luni de la data primirii solicitării, în afara cazului în care părțile convin altfel.
- (6) În scopul punerii în aplicare adecvate a prezentului acord, părțile fac schimb de informații și, la cererea oricăreia dintre ele, se consultă în cadrul comitetului mixt.
- (7) Pe baza acordării drepturilor prevăzute la articolul 3 din prezentul acord, comitetul mixt validează printr-o decizie evaluarea efectuată de Uniunea Europeană cu privire la implementarea și aplicarea de către Armenia a dispozițiilor legislației UE prevăzute la punctul 1 din anexa I la prezentul acord.
- (8) În conformitate cu articolul 6 din prezentul acord, comitetul mixt examinează chestiunile referitoare la investițiile în transportatorii aerieni ai părților și la modificările care vizează controlul efectiv asupra transportatorilor aerieni ai părților.
- (9) În conformitate cu articolul 14 (Siguranța aviației) din prezentul acord, comitetul mixt monitorizează procesul de eliminare treptată, în timpul fazei de tranziție descrise în anexa I la prezentul acord, a aeronavelor înmatriculate în Republica Armenia și utilizate de operatori aflați sub controlul reglementar al Republicii Armenia, care nu dețin un certificat de tip eliberat în conformitate cu legislația UE aplicabilă specificată în partea B din anexa II la prezentul acord, în vederea asigurării eliminării treptate a respectivelor aeronave, în conformitate cu dispozițiile convenite privind eliminarea treptată indicate la punctul 7 din anexa I la prezentul acord.

(10) Totodată, comitetul mixt instituie un proces de cooperare, printre altele, prin:

- (a) examinarea condițiilor de piață care influențează serviciile aeriene vizate de prezentul acord;
- (b) abordarea, în scopul unei soluționări eficiente, a chestiunilor legate de desfășurarea activității economice și de oportunitățile comerciale descrise la articolul 9 din prezentul acord care, printre altele, pot împiedica accesul la piață și operarea fără probleme a serviciilor aeriene vizate de prezentul acord, astfel încât să se asigure o concurență loială, convergența în domeniul reglementării și reducerea la minimum a sarcinii de reglementare aferente operării de servicii aeriene;
- (c) schimbul de informații, inclusiv consiliere cu privire la modificările aduse actelor cu putere de lege, normelor administrative și politicilor părților care ar putea influența serviciile aeriene;
- (d) studierea domeniilor la care ar putea fi extins ulterior prezentul acord, inclusiv recomandarea unor eventuale modificări ale acordului sau a condițiilor și procedurilor de aderare a țărilor terțe la prezentul acord;
- (e) dezbaterile chestiunilor de ordin general legate de investiții, de proprietate și de control;
- (f) dezvoltarea cooperării în materie de reglementare și angajamentul reciproc de a obține recunoașterea reciprocă și convergența normelor și a măsurilor;
- (g) încurajarea consultărilor, atunci când este cazul, cu privire la chestiunile legate de transportul aerian care sunt tratate în cadrul organizațiilor internaționale, al relațiilor cu țările terțe și al acordurilor multilaterale, în special pentru a examina posibilitatea de a adopta o poziție comună;
- (h) facilitarea schimbului de date statistice între părți în scopul monitorizării dezvoltării serviciilor aeriene vizate de prezentul acord și
- (i) luarea în considerare a consecințelor sociale ale aplicării acordului și elaborarea unor răspunsuri adecvate la preocupările considerate legitime.

(11) În cazul în care comitetul mixt nu examinează o chestiune cu privire la care a fost sesizat în termen de șase (6) luni de la data sesizării, părțile pot lua măsurile de salvagardare corespunzătoare în temeiul articolului 25 din prezentul acord.

(12) Prezentul acord nu exclude posibilitatea cooperării și dezbaterilor între autoritățile competente ale părților care nu fac parte din comitetul mixt, inclusiv în domeniul securității, al siguranței, al mediului înconjurător, al managementului traficului aerian, al infrastructurii aviatice, al concurenței și al protecției consumatorilor. Părțile informează comitetul mixt cu privire la rezultatele cooperării și dezbaterilor care pot avea impact asupra punerii în aplicare a prezentului acord.

ARTICOLUL 24

Soluționarea litigiilor și arbitraj

(1) Orice litigiu referitor la aplicarea sau la interpretarea prezentului acord, cu excepția aspectelor vizate de articolul 8 din prezentul acord, care nu este soluționat în cadrul unei întruniri a comitetului mixt poate fi supus arbitrajului, la cererea oricăreia dintre părți, în conformitate cu procedurile prevăzute la prezentul articol.

(2) Cererea de arbitraj este adresată în scris celeilalte părți. Partea reclamantă identifică în cererea sa măsura în cauză și explică motivul pentru care măsura nu respectă dispozițiile din prezentul acord, astfel încât temeiul juridic al plângerii să reiasă cu claritate.

(3) Cu excepția cazului în care părțile convin altfel, arbitrajul este de competența unui complet format din trei arbitri și constituit după cum urmează:

(a) în termen de douăzeci (20) de zile de la primirea unei cereri de arbitraj, fiecare parte numește un arbitru. În termen de treizeci (30) de zile de la numirea celor doi arbitri, aceștia numesc un al treilea arbitru, care exercită funcția de președinte al completului;

(b) dacă una dintre părți nu numește un arbitru sau dacă al treilea arbitru nu este numit în conformitate cu litera (a), oricare dintre părți poate solicita președintelui Consiliului OACI să numească arbitrul sau arbitrii necesari în termen de treizeci (30) de zile de la primirea solicitării respective. Dacă președintele Consiliului OACI este resortisant fie al Armeniei, fie al unui stat membru al UE, numirea se face de către vicepreședintele cu vechimea cea mai mare din acest consiliu care nu este descalificat din același motiv.

(4) Data constituirii completului este data la care ultimul dintre cei trei arbitri acceptă numirea în conformitate cu procedurile care urmează să fie stabilite de comitetul mixt.

(5) La cererea unei părți, completul pronunță, în termen de zece (10) zile de la constituirea sa, o hotărâre preliminară cu privire la calificarea sau nu a cazului drept urgent.

(6) La cererea unei părți, completul poate solicita celeilalte părți să pună în aplicare măsuri corective provizorii până la luarea hotărârii definitive de către complet.

(7) În termen de cel mult nouăzeci (90) de zile de la data constituirii sale, completul notifică părților un raport intermediar în care expune faptele constatate, stabilește aplicabilitatea dispozițiilor relevante și justifică orice constatări și recomandări pe care le formulează. Atunci când consideră că acest termen nu poate fi respectat, președintele completului înștiințează în scris părțile în acest sens, precizând motivele întârzierii și data la care completul intenționează să notifice raportul intermediar. Raportul intermediar nu se notifică în niciun caz după mai mult de o sută douăzeci (120) de zile de la data constituirii completului.

(8) O parte poate adresa completului o cerere scrisă prin care să solicite revizuirea anumitor aspecte ale raportului intermediar în termen de 14 zile de la notificarea acestuia.

(9) În caz de urgență, completul depune toate eforturile pentru a-și notifica raportul intermediar în termen de patruzeci și cinci (45) de zile și, în orice caz, nu mai târziu de șaizeci (60) de zile de la data constituirii sale. O parte poate adresa completului o cerere scrisă prin care să solicite revizuirea anumitor aspecte ale raportului intermediar în termen de șapte (7) zile de la notificarea acestuia. După analizarea tuturor observațiilor formulate în scris de către părți cu privire la raportul intermediar, completul își poate modifica raportul și poate efectua orice examinare suplimentară pe care o consideră adecvată. Concluziile hotărârii definitive cuprind o analiză suficientă a argumentelor prezentate în etapa intermediară de revizuire și răspund clar întrebărilor și observațiilor formulate de părți.

(10) Completul notifică părților hotărârea sa definitivă în termen de o sută douăzeci (120) de zile de la data constituirii sale. Atunci când consideră că acest termen nu poate fi respectat, președintele completului înștiințează în scris părțile în acest sens, precizând motivele întârzierii și data la care completul intenționează să își notifice hotărârea. Hotărârea nu se notifică în niciun caz după mai mult de o sută cincizeci (150) de zile de la data constituirii completului.

(11) În caz de urgență, completul depune toate eforturile pentru a-și notifica hotărârea în termen de șaizeci (60) de zile de la data constituirii sale. Atunci când consideră că acest termen nu poate fi respectat, președintele completului înștiințează în scris părțile în acest sens, precizând motivele întârzierii și data la care completul intenționează să își notifice hotărârea. Hotărârea nu se notifică în niciun caz după mai mult de șaptezeci și cinci (75) de zile de la data constituirii completului.

(12) Părțile pot înainta cereri de clarificare a hotărârii definitive în termen de zece (10) zile de la notificarea acesteia, iar orice clarificare dată se oferă în termen de cincisprezece (15) zile de la depunerea unei astfel de cereri.

(13) În cazul în care completul constată că a avut loc o încălcare a prezentului acord și partea responsabilă nu respectă hotărârea definitivă a completului sau nu ajunge la o înțelegere cu cealaltă

parte pe baza unei soluții reciproc satisfăcătoare în termen de patruzeci (40) de zile de la notificarea hotărârii definitive a completului, cealaltă parte poate suspenda aplicarea unor privilegii comparabile care decurg din prezentul acord sau poate suspenda parțial ori, dacă este necesar, integral punerea în aplicare a prezentului acord până când partea responsabilă se conformează hotărârii definitive a completului sau până când părțile ajung la o înțelegere în privința unei soluții reciproc satisfăcătoare.

ARTICOLUL 25

Măsuri de salvagardare

- (1) Dacă oricare dintre părți consideră că cealaltă parte nu și-a îndeplinit una dintre obligațiile care îi revin în temeiul prezentului acord, aceasta poate adopta măsuri de salvagardare corespunzătoare. Măsurile de salvagardare sunt limitate, ca sferă de aplicare și durată, la strictul necesar pentru a remedia situația sau pentru a menține echilibrul prezentului acord. Se acordă prioritate măsurilor care vor afecta cel mai puțin funcționarea prezentului acord.
- (2) O parte care intenționează să adopte măsuri de salvagardare trimite o notificare în acest sens celeilalte părți prin intermediul comitetului mixt și furnizează toate informațiile relevante.
- (3) Părțile demarează imediat consultări în cadrul comitetului mixt pentru a găsi o soluție reciproc acceptabilă.
- (4) Fără a aduce atingere articolului 4 alineatul (1) litera (c) și articolului 5 alineatul (1) litera (c) din prezentul acord, partea în cauză nu poate lua măsuri de salvagardare înaintea expirării termenului de o (1) lună de la data notificării în temeiul alineatului (2) al prezentului articol, cu excepția cazului în care procedura de consultare în temeiul alineatului (3) al prezentului articol s-a încheiat înainte de expirarea termenului menționat.
- (5) Partea în cauză notifică, fără întârziere, comitetului mixt măsurile adoptate și pune la dispoziția acestuia toate informațiile relevante.
- (6) Orice acțiune întreprinsă în temeiul prezentului articol este încheiată de îndată ce partea în culpă se conformează dispozițiilor prezentului acord.

ARTICOLUL 26

Relația cu alte acorduri

(1) Pe perioada aplicării provizorii în temeiul articolului 30 din prezentul acord, acordurile și înțelegerile bilaterale existente între Republica Armenia și statele membre ale Uniunii Europene, în vigoare la data semnării prezentului acord, se suspendă, cu excepția celor prevăzute la alineatul (2) al prezentului articol.

(2) În pofida dispozițiilor de la alineatele (1) și (3) și cu condiția de a nu se face discriminări între transportatorii aerieni ai Uniunii Europene pe baza naționalității:

- (a) pot fi exercitate în continuare drepturile existente, precum și dispozițiile sau tratamentul mai favorabile privind proprietatea, drepturile de trafic, capacitatea, frecvența, tipul sau schimbarea aeronavelor, partajarea codurilor și stabilirea prețurilor prevăzute în temeiul acordurilor sau înțelegerilor bilaterale existente între Republica Armenia și statele membre ale Uniunii Europene, în vigoare la data semnării prezentului acord, care nu fac obiectul prezentului acord sau care sunt mai favorabile sau mai flexibile din punctul de vedere al libertății pentru transportatorii aerieni în cauză decât cele în temeiul prezentului acord;
- (b) un litigiu între părți cu privire la caracterul mai favorabil sau mai flexibil al dispozițiilor sau tratamentelor în temeiul acordurilor sau înțelegerilor bilaterale dintre Republica Armenia și statele membre ale Uniunii Europene se soluționează în cadrul mecanismului de soluționare a litigiilor prevăzut la articolul 24. Litigiile referitoare la modul de stabilire a relației dintre dispozițiile sau tratamentele contradictorii se soluționează, de asemenea, în cadrul mecanismului de soluționare a litigiilor prevăzut la articolul 24.

(3) La intrarea în vigoare în conformitate cu articolul 30 din prezentul acord, prezentul acord prevalează asupra dispozițiilor relevante ale acordurilor și înțelegerilor bilaterale existente între Republica Armenia și statele membre ale Uniunii Europene, în vigoare la data semnării prezentului acord, cu excepția celor prevăzute la alineatul (2).

(4) În cazul în care devin părți la un acord multilateral sau aprobă o decizie, adoptată de OACI sau de o altă organizație internațională, care tratează chestiuni reglementate prin prezentul acord, părțile se consultă din timp în cadrul comitetului mixt în temeiul articolului 23 din prezentul acord pentru a stabili dacă prezentul acord ar trebui sau nu să fie revizuit pentru a lua în considerare astfel de evoluții.

ARTICOLUL 27

Modificări

(1) Părțile pot conveni asupra oricărei modificări a prezentului acord în urma unor consultări desfășurate în conformitate cu articolul 23 din prezentul acord. Modificările intră în vigoare în conformitate cu dispozițiile prevăzute la articolul 30 din prezentul acord.

- (2) În cazul în care una dintre părți dorește să modifice dispozițiile prezentului acord, ea înștiințează comitetul mixt în acest sens.
- (3) Comitetul mixt poate decide prin consens, la propunerea uneia dintre părți și în conformitate cu prezentul articol, să modifice anexele la prezentul acord.
- (4) Prezentul acord nu aduce atingere dreptului fiecărei părți, sub rezerva respectării principiului nediscriminării și a dispozițiilor prezentului acord, de a adopta în mod unilateral noi acte legislative sau de a-și modifica legislația în vigoare în domeniul transportului aerian sau într-un domeniu conex menționat în anexa II la prezentul acord.
- (5) Atunci când una dintre părți intenționează să adopte noi acte legislative sau să își modifice legislația în vigoare în domeniul transportului aerian sau într-un domeniu conex menționat în anexa II la prezentul acord, ea informează cealaltă parte în funcție de necesități și de posibilități. La cererea oricăreia dintre părți, poate avea loc un schimb de opinii în cadrul comitetului mixt.
- (6) Fiecare parte informează cu regularitate și cât mai curând posibil cealaltă parte cu privire la actul legislativ nou adoptat sau la modificarea legislației sale existente în domeniul transportului aerian sau într-un domeniu conex menționat în anexa II la prezentul acord. La cererea oricăreia dintre părți, în cadrul comitetului mixt are loc apoi un schimb de opinii, în termen de șaiszeci (60) de zile, cu privire la implicațiile respectivului nou act legislativ sau ale respectivei modificări asupra bunei funcționări a prezentului acord.
- (7) În urma schimbului de opinii menționat la alineatul (6), comitetul mixt:
- (a) adoptă o decizie de revizuire a anexei II la prezentul acord în vederea integrării în cadrul acesteia, dacă este cazul pe bază de reciprocitate, a noului act legislativ sau a modificării în cauză;
  - (b) adoptă o decizie în virtutea căreia noul act legislativ sau modificarea în cauză trebuie considerate conforme cu prezentul acord sau
  - (c) recomandă orice alte măsuri necesare care să fie adoptate într-o perioadă de timp rezonabilă pentru a asigura buna funcționare a prezentului acord.

ARTICOLUL 28

Denunțare

Oricare dintre părți poate, în orice moment, să înainteze celeilalte părți, pe căi diplomatice, o notificare scrisă cu privire la decizia sa de a denunța prezentul acord. Notificarea este transmisă simultan la OACI și la Secretariatul ONU. Prezentul acord încetează la ora 00:00 GMT la finalul sezonului de trafic al Asociației Internaționale de Transport Aerian (IATA) aflat în curs la un (1) an de la data preavizului scris de denunțare, cu excepția cazului în care preavizul este retras prin

acordul părților înainte de încheierea acestei perioade.

ARTICOLUL 29

Înregistrarea acordului

Prezentul acord și toate modificările sale se înregistrează la OACI, în conformitate cu articolul 83 din convenție, și la Secretariatul ONU, în conformitate cu articolul 102 din Carta Organizației Națiunilor Unite, după intrarea lor în vigoare.

ARTICOLUL 30

Intrare în vigoare și aplicare provizorie

- (1) Prezentul acord face obiectul ratificării sau aprobării de către părți, în conformitate cu propriile lor proceduri. Instrumentele de ratificare sau de aprobare se depun la depozitar, care înștiințează cealaltă parte, precum și Organizația Aviației Civile Internaționale în acest sens.
- (2) Secretariatul General al Consiliului Uniunii Europene este depozitarul prezentului acord.
- (3) Prezentul acord intră în vigoare în prima zi a celei de-a doua luni care urmează datei notificării părților de către depozitar, prin care se confirmă primirea ultimului instrument de ratificare sau de aprobare.
- (4) În pofida dispozițiilor de la alineatul (3), părțile convin să aplice prezentul acord cu titlu provizoriu, astfel cum se prevede la alineatul (5), în conformitate cu procedurile lor interne și cu legislația națională, după caz.
- (5) Aplicarea provizorie produce efecte din prima zi a celei de-a doua luni care urmează datei notificării părților de către depozitar, prin care se confirmă primirea următoarelor documente:
  - (a) notificarea de către Uniunea Europeană cu privire la finalizarea procedurilor relevante pentru Uniunea Europeană și pentru statele sale membre și necesare în acest scop și
  - (b) instrumentul de ratificare sau de aprobare depus de Armenia, menționat la alineatul (1).

DREPT CARE subsemnații, fiind autorizați în mod corespunzător, au semnat prezentul acord.

Încheiat la [...], în data de [...] a anului [...], în dublu exemplar, în limbile bulgară, croată, cehă, daneză, engleză, estonă, finlandeză, franceză, germană, greacă, maghiară, irlandeză, italiană, letonă, lituaniană, malteză, neerlandeză, polonă, portugheză, română, slovacă, slovenă, spaniolă, suedeză și armeană, fiecare text fiind în egală măsură autentic.

Pentru Republica Armenia

Pentru Uniunea Europeană

Pentru Regatul Belgiei,

Pentru Republica Bulgaria,

Pentru Republica Cehă,

Pentru Regatul Danemarcei,

Pentru Republica Federală Germania,

Pentru Republica Estonia,

Pentru Irlanda,

Pentru Republica Elenă,

Pentru Regatul Spaniei,

Pentru Republica Franceză,

Pentru Republica Croația,

Pentru Republica Italiană,

Pentru Republica Cipru,

Pentru Republica Letonia,

Pentru Republica Lituania,

Pentru Marele Ducat al Luxemburgului,

Pentru Ungaria,

Pentru Malta,

Pentru Regatul Țărilor de Jos,

Pentru Republica Austria,

Pentru Republica Polonă,

Pentru Republica Portugheză,

Pentru România,

Pentru Republica Slovenia,

Pentru Republica Slovacă,

Pentru Republica Finlanda,

Pentru Regatul Suediei.

ANEXA I

DISPOZIȚII TRANZITORII

1. Respectarea de către Armenia a tuturor cerințelor în materie de reglementare și a standardelor referitoare la transportul aerian specificate în anexa II la prezentul acord, cu excepția legislației privind securitatea aviației prevăzută în partea C din anexa II la prezentul acord, face obiectul unei evaluări sub responsabilitatea Uniunii Europene, care trebuie validată printr-o decizie a comitetului mixt. Această evaluare se realizează în termen de cel mult doi (2) ani de la intrarea în vigoare a acordului.

2. În pofida dispozițiilor prevăzute la articolul 3 din prezentul acord, drepturile convenite și rutele specificate din prezentul acord nu includ, până la momentul adoptării deciziei menționate la punctul 1 din anexa I la prezentul acord, dreptul transportatorilor aerieni ai ambelor părți de a exercita alte drepturi care țin de libertatea a cincea decât cele acordate deja prin acordurile bilaterale dintre Armenia și statele membre ale UE, inclusiv dreptul transportatorilor aerieni ai Armeniei între puncte de pe teritoriul Uniunii Europene.

La adoptarea deciziei menționate la punctul 1 din prezenta anexă I, transportatorii aerieni ai ambelor părți au dreptul de a exercita drepturi care țin de libertatea a cincea, inclusiv transportatorii aerieni ai Armeniei între puncte de pe teritoriul Uniunii Europene, în conformitate cu articolul 3 din prezentul acord.

3. Respectarea de către Armenia cerințelor în materie de reglementare și a standardelor legate de legislația privind securitatea aviației specificată în partea C din anexa II la prezentul acord face obiectul unei evaluări sub responsabilitatea Uniunii Europene, care trebuie validată printr-o decizie a comitetului mixt. Această evaluare se realizează în termen de cel mult trei (3) ani de la data intrării în vigoare a prezentului acord. Între timp, Armenia trebuie să implementeze documentul 30 al CEAC.

4. La adoptarea deciziei menționate la punctul 3 din prezenta anexă, partea confidențială a legislației privind securitatea aviației specificată în partea C din anexa II la prezentul acord este pusă la dispoziția autorității competente din Armenia, sub rezerva unui acord privind schimbul de informații sensibile în materie de securitate, inclusiv informații clasificate ale UE.

5. Tranziția treptată a Armeniei către aplicarea integrală a legislației Uniunii Europene referitoare la transportul aerian specificată în anexa II la prezentul acord poate face obiectul unor evaluări periodice. Evaluările sunt realizate de Comisia Europeană în cooperare cu Armenia.

6. Începând de la data deciziei menționate la punctul 1 din prezenta anexă, Armenia va aplica norme privind licențele de operare substanțial echivalente cu cele cuprinse în capitolul II din Regulamentul (CE) nr. 1008/2008 al Parlamentului European și al Consiliului din 24 septembrie 2008 privind normele comune pentru operarea serviciilor aeriene în Comunitate. Dispozițiile articolului 4 alineatul (3) din prezentul acord referitoare la recunoașterea reciprocă a constatărilor capacității și/sau cetățeniei făcute de autoritățile competente ale Armeniei sunt aplicate

de autoritățile competente ale Uniunii Europene în momentul în care comitetul mixt confirmă aplicarea integrală de către Armenia a acestor norme privind licențele de operare.

7. Fără a aduce atingere deciziei luate în cadrul comitetului mixt sau în conformitate cu articolul 25 (Măsuri de salvagardare), navigabilitatea aeronavelor înmatriculate în registrul Armeniei și utilizate de operatori care se află sub controlul regulamentar al Armeniei și care nu dețin un certificat de tip eliberat de AESA în conformitate cu legislația UE relevantă din partea B a anexei II la prezentul acord poate fi gestionată sub responsabilitatea autorităților competente din Armenia în conformitate cu cerințele naționale aplicabile în Armenia până cel târziu la 1 ianuarie 2023, cu condiția ca aeronavele să respecte standardele internaționale de siguranță stabilite în temeiul convenției. Aeronavele în cauză nu beneficiază de niciun drept acordat în temeiul prezentului acord și nu operează pe rute aeriene către, dinspre sau în interiorul Uniunii Europene.

ANEXA II

(supusă unei actualizări periodice)

NORME APLICABILE AVIAȚIEI CIVILE

Cerințele în materie de reglementare și standardele aferente dispozițiilor aplicabile din următoarele acte trebuie respectate în conformitate cu prezentul acord, cu excepția cazului în care se specifică altfel în prezenta anexă sau în anexa I la prezentul acord (Dispoziții tranzitorii). Acolo unde este necesar, se menționează după fiecare act adaptările specifice acestuia:

A. ACCESUL LA PIAȚĂ ȘI ASPECTE CONEXE

Nr. 1008/2008

Regulamentul (CE) nr. 1008/2008 al Parlamentului European și al Consiliului din 24 septembrie 2008 privind normele comune pentru operarea serviciilor aeriene în Comunitate

Dispoziții aplicabile: articolul 2, articolul 23 alineatul (1), articolul 24 și anexa I, precum și capitolul II în conformitate cu punctul 6 din anexa I la acord.

Nr. 785/2004

Regulamentul (CE) nr. 785/2004 al Parlamentului European și al Consiliului din 21 aprilie 2004 privind cerințele de asigurare a operatorilor de transport aerian și a operatorilor de aeronave, astfel cum a fost modificat prin:

– Regulamentul (UE) nr. 285/2010 al Comisiei din 6 aprilie 2010

Dispoziții aplicabile: articolele 1-8.

Nr. 2009/12

Directiva 2009/12/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 11 martie 2009 privind tarifele de aeroport

Dispoziții aplicabile: articolele 1-11.

Nr. 96/67

Directiva 96/67/CE a Consiliului din 15 octombrie 1996 privind accesul la piața serviciilor de handling la sol în aeroporturile Comunității

Dispoziții aplicabile: articolele 1-9, 11-21 și anexa;

în ceea ce privește aplicarea articolului 20 alineatul (2), în loc de „Comisia” se va citi „comitetul mixt”.

Nr. 80/2009

Regulamentul (CE) nr. 80/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 14 ianuarie 2009 privind un cod de conduită pentru sistemele informatizate de rezervare și de abrogare a Regulamentului (CEE) nr. 2299/89 al Consiliului

Dispoziții aplicabile: articolele 1-11 și anexele.

B. SIGURANȚA AVIAȚIEI

Siguranța aviației civile și regulamentul de bază al AESA

Nr. 216/2008

Regulamentul (CE) nr. 216/2008 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 februarie 2008 privind normele comune în domeniul aviației civile și instituirea unei Agenții Europene de Siguranță a Aviației și de abrogare a Directivei 91/670/CEE a Consiliului, a Regulamentului (CE) nr. 1592/2002 și a Directivei 2004/36/CE, astfel cum a fost modificat prin:

- Regulamentul (CE) nr. 690/2009 al Comisiei din 30 iulie 2009
- Regulamentul (CE) nr. 1108/2009, dispoziții aplicabile: articolele 1-3 (numai primul paragraf) și anexa
- Regulamentul (UE) nr. 6/2013 al Comisiei din 8 ianuarie 2013
- Regulamentul (UE) nr. 2016/4 al Comisiei din 5 ianuarie 2016

Dispoziții aplicabile: articolele 1-68, cu excepția articolului 65, articolul 69 alineatul (1) al doilea paragraf și articolul 69 alineatul (4), anexele I-VI.

Nr. 319/2014

Regulamentul (UE) nr. 319/2014 al Comisiei din 27 martie 2014 privind onorariile și taxele percepute de Agenția Europeană de Siguranță a Aviației și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 593/2007

Dispoziții aplicabile: articolele 1-17 și anexa.

Nr. 646/2012

Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 646/2012 al Comisiei din 16 iulie 2012 de stabilire a normelor detaliate privind amenzile și daunele cominatorii potrivit Regulamentului (CE) nr. 216/2008 al Parlamentului European și al Consiliului

Dispoziții aplicabile: articolele 1-25.

Nr. 104/2004

Regulamentul (CE) nr. 104/2004 al Comisiei din 22 ianuarie 2004 de stabilire a normelor privind organizarea și componența camerei de recurs a Agenției Europene pentru Siguranța Aeriană

Dispoziții aplicabile: articolele 1-7, anexa.

Operațiuni aeriene

Nr. 965/2012

Regulamentul (UE) nr. 965/2012 al Comisiei din 5 octombrie 2012 de stabilire a cerințelor tehnice și a procedurilor administrative referitoare la operațiunile aeriene în temeiul Regulamentului (CE) nr. 216/2008 al Parlamentului European și al Consiliului, astfel cum a fost modificat prin:

- Regulamentul (UE) nr. 800/2013 al Comisiei din 14 august 2013
- Regulamentul (UE) nr. 71/2014 al Comisiei din 27 ianuarie 2014
- Regulamentul (UE) nr. 83/2014 al Comisiei din 29 ianuarie 2014
- Regulamentul (UE) nr. 379/2014 al Comisiei din 7 aprilie 2014
- Regulamentul (UE) nr. 2015/140 al Comisiei din 29 ianuarie 2015
- Regulamentul (UE) nr. 2015/1329 al Comisiei din 31 iulie 2015
- Regulamentul (UE) nr. 2015/640 al Comisiei din 23 aprilie 2015
- Regulamentul (UE) nr. 2015/2338 al Comisiei din 11 decembrie 2015
- Regulamentul (UE) nr. 2016/1199 al Comisiei din 22 iulie 2016
- Regulamentul (UE) nr. 2017/363 al Comisiei din 1 martie 2017

Dispoziții aplicabile: articolele 1-9a, anexele I-VIII.

Personalul aeronautic navigant

Nr. 1178/2011

Regulamentul (UE) nr. 1178/2011 al Comisiei din 3 noiembrie 2011 de stabilire a cerințelor tehnice și a procedurilor administrative referitoare la personalul navigant din aviația civilă în temeiul Regulamentului (CE) nr. 216/2008 al Parlamentului European și al Consiliului, astfel cum a fost modificat prin:

- Regulamentul (UE) nr. 290/2012 al Comisiei din 30 martie 2012
- Regulamentul (UE) nr. 70/2014 al Comisiei din 27 ianuarie 2014
- Regulamentul (UE) nr. 245/2014 al Comisiei din 13 martie 2014

- Regulamentul (UE) nr. 2015/445 al Comisiei din 17 martie 2015
- Regulamentul (UE) nr. 2016/539 al Comisiei din 6 aprilie 2016

Dispoziții aplicabile: articolele 1-11, anexele I-IV.

Investigarea accidentelor

Nr. 996/2010

Regulamentul (UE) nr. 996/2010 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 octombrie 2010 privind investigarea și prevenirea accidentelor și incidentelor survenite în aviația civilă și de abrogare a Directivei 94/56/CE, astfel cum a fost modificat prin:

- Regulamentul (UE) nr. 376/2014 al Parlamentului European și al Consiliului din 3 aprilie 2014

Dispoziții aplicabile: articolele 1-23, cu excepția articolului 7 alineatul (4) și a articolului 19 [abrogat prin Regulamentul (UE) nr. 376/2014].

Nr. 2012/780

Decizia 2012/780/UE a Comisiei din 5 decembrie 2012 privind drepturile de acces la Fișierul european centralizat al recomandărilor privind siguranța și al răspunsurilor la acestea instituit în temeiul articolului 18 alineatul (5) din Regulamentul (UE) nr. 996/2010 al Parlamentului European și al Consiliului privind investigarea și prevenirea accidentelor și incidentelor survenite în aviația civilă și de abrogare a Directivei 94/56/CE

Dispoziții aplicabile: articolele 1-5.

Navigabilitate inițială

Nr. 748/2012

Regulamentul (UE) nr. 748/2012 al Comisiei din 3 august 2012 de stabilire a normelor de punere în aplicare privind certificarea pentru navigabilitate și mediu a aeronavelor și a produselor, pieselor și echipamentelor aferente, precum și certificarea organizațiilor de proiectare și producție, astfel cum a fost modificat prin:

- Regulamentul (UE) nr. 7/2013 al Comisiei din 8 ianuarie 2013
- Regulamentul (UE) nr. 69/2014 al Comisiei din 27 ianuarie 2014

- Regulamentul (UE) nr. 2015/1039 al Comisiei din 30 iunie 2015
- Regulamentul (UE) nr. 2016/5 al Comisiei din 5 ianuarie 2016

Dispoziții aplicabile: articolele 1-10, anexa I.

Continuitatea navigabilității

Nr. 1321/2014

Regulamentul (UE) nr. 1321/2014 al Comisiei din 26 noiembrie 2014 privind menținerea navigabilității aeronavelor și a produselor, reperelor și dispozitivelor aeronautice și autorizarea întreprinderilor și a personalului cu atribuții în domeniu, astfel cum a fost modificat prin:

- Regulamentul (UE) nr. 2015/1088 al Comisiei din 3 iulie 2015
- Regulamentul (UE) nr. 2015/1536 al Comisiei din 16 septembrie 2015
- Regulamentul (UE) nr. 2017/334 al Comisiei din 27 februarie 2017

Dispoziții aplicabile: articolele 1-6, anexele I-IV.

Specificații de navigabilitate suplimentare

Nr. 2015/640

Regulamentul (UE) 2015/640 al Comisiei din 23 aprilie 2015 privind specificații de navigabilitate suplimentare pentru un anumit tip de operațiuni și de modificare a Regulamentului (UE) nr. 965/2012

Dispoziții aplicabile: articolele 1-5 și anexele.

Aerodromuri

Nr. 139/2014

Regulamentul (UE) nr. 139/2014 al Comisiei din 12 februarie 2014 de stabilire a cerințelor tehnice și a procedurilor administrative referitoare la aerodromuri în temeiul Regulamentului (CE) nr. 216/2008 al Parlamentului European și al Consiliului

Dispoziții aplicabile: articolele 1-10, anexele I-IV.

Operatori din țări terțe

Nr. 452/2014

Regulamentul (UE) nr. 452/2014 al Comisiei din 29 aprilie 2014 de stabilire a cerințelor tehnice și a procedurilor administrative referitoare la operațiunile aeriene ale operatorilor din țări terțe în temeiul Regulamentului (CE) nr. 216/2008 al Parlamentului European și al Consiliului

Dispoziții aplicabile: articolele 1-4 și anexele 1 și 2.

ATM/ANS

Nr. 2015/340

Regulamentul (UE) 2015/340 al Comisiei din 20 februarie 2015 de stabilire a cerințelor tehnice și a procedurilor administrative referitoare la licențele și certificatele controlorilor de trafic aerian în conformitate cu Regulamentul (CE) nr. 216/2008 al Parlamentului European și al Consiliului, de modificare a Regulamentului de punere în aplicare (UE) nr. 923/2012 al Comisiei și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 805/2011 al Comisiei

Dispoziții aplicabile: articolele 1-10, anexele I-IV.

Nr. 2017/373

Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2017/373 al Comisiei din 1 martie 2017 de stabilire a unor cerințe comune pentru furnizorii de management al traficului aerian/servicii de navigație aeriană și de alte funcții ale rețelei de management al traficului aerian și pentru supravegherea acestora, de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 482/2008, a Regulamentelor de punere în aplicare (UE) nr. 1034/2011, (UE) nr. 1035/2011 și (UE) 2016/1377, precum și de modificare a Regulamentului (UE) nr. 677/2011

Dispoziții aplicabile: articolele 1-10 și anexele.

Raportarea evenimentelor

Nr. 376/2014

Regulamentul (UE) nr. 376/2014 al Parlamentului European și al Consiliului din 3 aprilie 2014 privind raportarea, analiza și acțiunile subsecvente cu privire la evenimentele de aviație civilă, de modificare a Regulamentului (UE) nr. 996/2010 al Parlamentului European și al Consiliului și de abrogare a Directivei 2003/42/CE a Parlamentului European și a Consiliului, și a Regulamentelor (CE) nr. 1321/2007 și (CE) nr. 1330/2007 ale Comisiei

Dispoziții aplicabile: articolele 1-7; articolul 9 alineatul (3); articolul 10 alineatele (2)-(4); articolul 11 alineatele (1) și (7); articolul 13 cu excepția alineatului (9); articolele 14-16, articolul 21 și anexele I-III.

Nr. 2015/1018

Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2015/1018 al Comisiei din 29 iunie 2015 de stabilire a unei liste de clasificare a evenimentelor de aviație civilă care trebuie raportate în mod obligatoriu în conformitate cu Regulamentul (UE) nr. 376/2014 al Parlamentului European și al Consiliului

Dispoziții aplicabile: articolul 1 și anexele I-V.

Inspecții de standardizare

Nr. 628/2013

Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 628/2013 al Comisiei din 28 iunie 2013 privind metodele de lucru ale Agenției Europene de Siguranță a Aviației pentru efectuarea inspecțiilor de standardizare și pentru monitorizarea aplicării normelor din Regulamentul (CE) nr. 216/2008 al Parlamentului European și al Consiliului și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 736/2006 al Comisiei

Dispoziții aplicabile: articolele 1-26.

Lista UE pentru siguranța aeriană a transportatorilor aerieni care fac obiectul unei interdicții de exploatare pe teritoriul Uniunii

Nr. 2111/2005

Regulamentul (CE) nr. 2111/2005 al Parlamentului European și al Consiliului din 14 decembrie 2005 de stabilire a unei liste comunitare a transportatorilor aerieni care se supun unei interdicții de

exploatare pe teritoriul Comunității și de informare a pasagerilor transportului aerian cu privire la identitatea transportatorului aerian efectiv și de abrogare a articolului 9 din Directiva 2004/36/CE

Dispoziții aplicabile: articolele 1-13, 15-16 și anexa.

Nr. 473/2006

Regulamentul (CE) nr. 473/2006 al Comisiei din 22 martie 2006 de stabilire a normelor de aplicare pentru lista comunitară a transportatorilor aerieni care se supun unei interdicții de exploatare pe teritoriul Comunității menționate la capitolul II din Regulamentul (CE) nr. 2111/2005 al Parlamentului European și al Consiliului

Dispoziții aplicabile: articolele 1-6, anexele A-C.

Nr. 474/2006

Regulamentul (CE) nr. 474/2006 al Comisiei din 22 martie 2006 de stabilire a listei comunitare a transportatorilor aerieni care fac obiectul unei interdicții de exploatare pe teritoriul Comunității menționate la capitolul II din Regulamentul (CE) nr. 2111/2005 al Parlamentului European și al Consiliului, astfel cum a fost modificat ultima dată prin:

- Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2016/963 al Comisiei din 16 iunie 2016

Dispoziții aplicabile: articolele 1 și 2, anexele I și II.

Cerințe tehnice și proceduri administrative în domeniul aviației civile

Nr. 3922/91

Regulamentul (CEE) nr. 3922/91 al Consiliului din 16 decembrie 1991 privind armonizarea cerințelor tehnice și a procedurilor administrative în domeniul aviației civile, astfel cum a fost modificat prin:

- Regulamentul (CE) nr. 1899/2006 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 decembrie 2006
- Regulamentul (CE) nr. 1900/2006 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 decembrie 2006
- Regulamentul (CE) nr. 8/2008 al Comisiei din 11 decembrie 2007
- Regulamentul (CE) nr. 859/2008 al Comisiei din 20 august 2008

Dispoziții aplicabile: articolele 1-10, cu excepția articolului 4 alineatul (1) și a articolului 8 alineatul (2) (a doua teză), articolele 12-13, anexele I-III

C. SECURITATEA AVIAȚIEI

Nr. 300/2008

Regulamentul (CE) nr. 300/2008 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 martie 2008 privind norme comune în domeniul securității aviației civile și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 2320/2002

Dispoziții aplicabile: articolele 1-15, articolul 18, articolul 21 și anexa.

Nr. 272/2009

Regulamentul (CE) nr. 272/2009 al Comisiei din 2 aprilie 2009 de completare a standardelor de bază comune în domeniul securității aviației civile prevăzute în anexa la Regulamentul (CE) nr. 300/2008 al Parlamentului European și al Consiliului, astfel cum a fost modificat prin:

- Regulamentul (UE) nr. 297/2010 al Comisiei din 9 aprilie 2010
- Regulamentul (UE) nr. 720/2011 al Comisiei din 22 iulie 2011
- Regulamentul (UE) nr. 1141/2011 al Comisiei din 10 noiembrie 2011
- Regulamentul (UE) nr. 245/2013 al Comisiei din 19 martie 2013

Dispoziții aplicabile: articolele 1-2 și anexa.

Nr. 1254/2009

Regulamentul (UE) nr. 1254/2009 al Comisiei din 18 decembrie 2009 de stabilire a criteriilor care să permită statelor membre să deroge de la standardele de bază comune privind securitatea aviației civile și să adopte măsuri de securitate alternative, astfel cum a fost modificat prin:

- Regulamentul (UE) nr. 2016/2096 al Comisiei din 30 noiembrie 2016

Nr. 18/2010

Regulamentul (UE) nr. 18/2010 al Comisiei din 8 ianuarie 2010 de modificare a Regulamentului (CE) nr. 300/2008 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește specificațiile pentru programele naționale de control al calității în domeniul securității aviației civile

Nr. 2015/1998

Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2015/1998 al Comisiei din 5 noiembrie 2015 de stabilire a măsurilor detaliate de implementare a standardelor de bază comune în domeniul securității aviației, astfel cum a fost modificat prin:

- Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2015/2426 al Comisiei din 18 decembrie 2015
- Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2017/815 al Comisiei din 12 mai 2017

Nr. 2015/8005

Decizia de punere în aplicare C(2015) 8005 a Comisiei din 16 noiembrie 2015 de stabilire a măsurilor detaliate de implementare a standardelor de bază comune privind securitatea aviației care conțin informațiile menționate la articolul 18 litera (a) din Regulamentul (CE) nr. 300/2008, astfel cum a fost modificată prin:

- Decizia de punere în aplicare a Comisiei C(2017) 3030 din 15 mai 2017

Nr. 72/2010

Regulamentul (UE) nr. 72/2010 al Comisiei din 26 ianuarie 2010 de stabilire a procedurilor de efectuare a inspecțiilor Comisiei în domeniul securității aeronautice, astfel cum a fost modificat prin:

- Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2016/472 al Comisiei din 31 martie 2016

D. MANAGEMENTUL TRAFICULUI AERIAN

Nr. 549/2004

Regulamentul (CE) nr. 549/2004 al Parlamentului European și al Consiliului din 10 martie 2004 de stabilire a cadrului pentru crearea cerului unic European (regulament-cadru), astfel cum a fost modificat prin:

- Regulamentul (CE) nr. 1070/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 21 octombrie 2009*

Dispoziții aplicabile: articolele 1-4, articolul 6, articolele 9-13.

Nr. 550/2004

Regulamentul (CE) nr. 550/2004 al Parlamentului European și al Consiliului din 10 martie 2004 privind prestarea de servicii de navigație aeriană în cerul unic European (regulament privind prestarea de servicii), astfel cum a fost modificat prin:

- Regulamentul (CE) nr. 1070/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 21 octombrie 2009*

Dispoziții aplicabile: articolele 1-18, anexa I.

Nr. 551/2004

Regulamentul (CE) nr. 551/2004 al Parlamentului European și al Consiliului din 10 martie 2004 privind organizarea și utilizarea spațiului aerian în cerul unic European (regulament privind spațiul aerian), astfel cum a fost modificat prin:

- Regulamentul (CE) nr. 1070/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 21 octombrie 2009*

Dispoziții aplicabile: articolele 1-9.

Nr. 552/2004

Regulamentul (CE) nr. 552/2004 al Parlamentului European și al Consiliului din 10 martie 2004 privind interoperabilitatea rețelei europene de gestionare a traficului aerian (regulament privind interoperabilitatea), astfel cum a fost modificat prin:

- Regulamentul (CE) nr. 1070/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 21 octombrie 2009*

Dispoziții aplicabile: articolele 1-10, anexele I-V.

*Pentru Regulamentul (CE) nr. 1070/2009 - dispoziții aplicabile: articolele 1-4, cu excepția articolului 1 alineatul (4)

Performanță și tarifyare

Nr. 390/2013

Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 390/2013 al Comisiei din 3 mai 2013 de instituire a unui sistem de performanță pentru serviciile de navigație aeriană și pentru funcțiile de rețea

Nr. 391/2013

Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 391/2013 al Comisiei din 3 mai 2013 de stabilire a unei scheme comune de tarifyare pentru serviciile de navigație aeriană

Funcții de rețea

Nr. 677/2011

Regulamentul (UE) nr. 677/2011 al Comisiei din 7 iulie 2011 de stabilire a normelor de aplicare a funcțiilor rețelei de management al traficului aerian (ATM) și de modificare a Regulamentului (UE) nr. 691/2010, astfel cum a fost modificat prin:

- Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 970/2014 al Comisiei din 12 septembrie 2014
- Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2017/373 al Comisiei din 1 martie 2017

Dispoziții aplicabile: articolele 1-25 și anexele.

Nr. 255/2010

Regulamentul (UE) nr. 255/2010 al Comisiei din 25 martie 2010 de stabilire a unor norme comune privind managementul fluxului de trafic aerian, astfel cum a fost modificat prin:

- Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 923/2012 al Comisiei din 26 septembrie 2012
- Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2016/1006 al Comisiei din 22 iunie 2016

Dispoziții aplicabile: articolele 1-15 și anexele.

Nr. 2011/4130

Decizia C(2011) 4130 a Comisiei din 7 iulie 2011 de numire a administratorului rețelei pentru funcțiile rețelei de management al traficului aerian (ATM) a cerului unic european

Interoperabilitate

Nr. 1032/2006

Regulamentul (CE) nr. 1032/2006 al Comisiei din 6 iulie 2006 de stabilire a cerințelor aplicabile sistemelor automate pentru schimbul datelor de zbor în scopul notificării, al coordonării și al transferului zborurilor între unități de control al traficului aerian, astfel cum a fost modificat prin:

- Regulamentul (CE) nr. 30/2009 al Comisiei din 16 ianuarie 2009
-

Dispoziții aplicabile: articolele 1-9, anexele I-V.

Nr. 1033/2006

Regulamentul (CE) nr. 1033/2006 al Comisiei din 4 iulie 2006 de stabilire a cerințelor privind procedurile pentru planurile de zbor în faza premergătoare zborului pentru cerul unic European, astfel cum a fost modificat prin:

- Regulamentul (UE) nr. 929/2010 al Comisiei din 18 octombrie 2010
- Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 923/2012 al Comisiei din 26 septembrie 2012
- Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 428/2013 al Comisiei din 8 mai 2013
- Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2016/2120 al Comisiei din 2 decembrie 2016

Dispoziții aplicabile: articolele 1-5, anexa.

Nr. 633/2007

Regulamentul (CE) nr. 633/2007 al Comisiei din 7 iunie 2007 de stabilire a cerințelor pentru aplicarea unui protocol de transfer al mesajelor de zbor folosit în scopul notificării, al coordonării și al transferului zborurilor între unitățile de control al traficului aerian, astfel cum a fost modificat

prin:

- Regulamentul (UE) nr. 283/2011 al Comisiei din 22 martie 2011

Dispoziții aplicabile: articolele 1-6, anexele I-IV.

Nr. 29/2009

Regulamentul (CE) nr. 29/2009 al Comisiei din 16 ianuarie 2009 de stabilire a cerințelor privind serviciile de legături de date pentru cerul unic european, astfel cum a fost modificat prin:

- Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2015/310 al Comisiei din 26 februarie 2015

Dispoziții aplicabile: articolele 1-14, anexele I-III.

Nr. 262/2009

Regulamentul (CE) nr. 262/2009 al Comisiei din 30 martie 2009 de stabilire a cerințelor pentru alocarea și utilizarea coordonată a codurilor de interogator în mod S pentru Cerul unic european, astfel cum a fost modificat prin:

- Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2016/2345 al Comisiei din 14 decembrie 2016

Dispoziții aplicabile: articolele 1-12, anexele I-VI.

Nr. 73/2010

Regulamentul (UE) nr. 73/2010 al Comisiei din 26 ianuarie 2010 de stabilire a cerințelor de calitate a datelor aeronautice și informațiilor aeronautice pentru Cerul unic european, astfel cum a fost modificat prin:

- Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 1029/2014 al Comisiei din 26 septembrie 2014

Dispoziții aplicabile: articolele 1-13, anexele I-X.

Nr. 1206/2011

Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 1206/2011 al Comisiei din 22 noiembrie 2011 de stabilire a cerințelor privind identificarea aeronavelor în scopul supravegherii pentru cerul unic european

Dispoziții aplicabile: articolele 1-11, anexele I-VII.

Nr. 1207/2011

Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 1207/2011 al Comisiei din 22 noiembrie 2011 de stabilire a cerințelor pentru performanța și interoperabilitatea funcției de supraveghere în cadrul Cerului unic european, astfel cum a fost modificat prin:

- Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 1028/2014 al Comisiei din 26 septembrie 2014
- Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2017/386 al Comisiei din 6 martie 2017

Dispoziții aplicabile: articolele 1-14, anexele I-IX.

Nr. 1079/2012

Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 1079/2012 al Comisiei din 16 noiembrie 2012 de stabilire a cerințelor privind ecartul dintre canalele de voce pentru cerul unic european, astfel cum a fost modificat prin:

- Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 657/2013 al Comisiei din 10 iulie 2013
- Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2016/2345 al Comisiei din 14 decembrie 2016

Dispoziții aplicabile: articolele 1-14, anexele I-V.

SESAR

Nr. 219/2007

Regulamentul (CE) nr. 219/2007 al Consiliului din 27 februarie 2007 privind înființarea unei întreprinderi comune pentru realizarea sistemului european de nouă generație pentru gestionarea traficului aerian (SESAR), astfel cum a fost modificat prin:

- Regulamentul (CE) nr. 1361/2008 al Consiliului din 16 decembrie 2008
- Regulamentul (UE) nr. 721/2014 al Consiliului din 16 iunie 2014

Dispoziții aplicabile: articolul 1 alineatele (1)-(2) și (5)-(7), articolul 2, articolul 3, articolul 4 alineatul (1), anexa.

Nr. 409/2013

Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 409/2013 al Comisiei din 3 mai 2013 privind definirea proiectelor comune, instituirea guvernantei și identificarea stimulentei pentru sprijinirea implementării Planului general european de management al traficului aerian

Dispoziții aplicabile: articolele 1-15.

Nr. 716/2014

Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 716/2014 al Comisiei din 27 iunie 2014 privind instituirea proiectului comun pilot de sprijinire a punerii în aplicare a Planului general european de management al traficului aerian

Spațiul aerian

Nr. 2150/2005

Regulamentul (CE) nr. 2150/2005 al Comisiei din 23 decembrie 2005 de stabilire a unor norme comune pentru utilizarea flexibilă a spațiului aerian

Dispoziții aplicabile: articolele 1-9 și anexa.

Nr. 923/2012

Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 923/2012 al Comisiei din 26 septembrie 2012 de stabilire a regulilor comune ale aerului și a dispozițiilor operaționale privind serviciile și procedurile din navigația aeriană și de modificare a Regulamentului de punere în aplicare (UE) nr. 1035/2011 și a Regulamentelor (CE) nr. 1265/2007, (CE) nr. 1794/2006, (CE) nr. 730/2006, (CE) nr. 1033/2006 și (UE) nr. 255/2010, astfel cum a fost modificat prin:

- Regulamentul (UE) nr. 2015/340 al Comisiei din 20 februarie 2015,
- Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2016/1185 al Comisiei din 20 iulie 2016.

Dispoziții aplicabile: articolele 1-10, anexa, inclusiv appendicele la aceasta.

Nr. 1332/2011

Regulamentul (UE) nr. 1332/2011 al Comisiei din 16 decembrie 2011 de stabilire a unor cerințe comune privind utilizarea spațiului aerian și a unor proceduri comune de operare pentru evitarea

coliziunii în zbor, astfel cum a fost modificat prin:

- Regulamentul (UE) nr. 2016/583 al Comisiei din 15 aprilie 2016

Dispoziții aplicabile: articolele 1-4 și anexa.

E. MEDIU ȘI ZGOMOT

Nr. 2002/49

Directiva 2002/49/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 iunie 2002 privind evaluarea și gestiunea zgomotului ambiental, astfel cum a fost modificată prin:

- Regulamentul (CE) nr. 1137/2008 al Parlamentului European și al Consiliului din 22 octombrie 2008
- Directiva (UE) 2015/996 a Comisiei din 19 mai 2015

Dispoziții aplicabile: articolele 1-12, anexele I-VI.

Nr. 2003/96

Directiva 2003/96/CE a Consiliului din 27 octombrie 2003 privind restructurarea cadrului comunitar de impozitare a produselor energetice și a electricității

Dispoziții aplicabile: articolul 14 alineatul (1) litera (b), articolul 14 alineatul (2).

Nr. 2006/93

Directiva 2006/93/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 12 decembrie 2006 privind reglementarea exploataării avioanelor care intră sub incidența părții a II-a, capitolul 3, volumul 1 din anexa 16 la Convenția privind aviația civilă internațională, a doua ediție (1988)

Dispoziții aplicabile: articolele 1-5, anexele I și II.

Nr. 598/2014

Regulamentul (UE) nr. 598/2014 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 aprilie 2014 de stabilire a normelor și a procedurilor cu privire la introducerea restricțiilor de operare referitoare la zgomot pe aeroporturile din Uniune în cadrul unei abordări echilibrate și de abrogare a Directivei 2002/30/CE

Dispoziții aplicabile: articolele 1-10, anexele I și II.

F. PROTECȚIA CONSUMATORILOR

Nr. 2027/97

Regulamentul (CE) nr. 2027/97 al Consiliului din 9 octombrie 1997 privind răspunderea operatorilor de transport aerian în caz de accidente, astfel cum a fost modificat prin:

- Regulamentul (CE) nr. 889/2002 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 mai 2002.

Dispoziții aplicabile: articolele 1-6 și anexa.

Nr. 261/2004

Regulamentul (CE) nr. 261/2004 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 februarie 2004 de stabilire a unor norme comune în materie de compensare și de asistență a pasagerilor în eventualitatea refuzului la îmbarcare și anulării sau întârzierii prelungite a zborurilor și de abrogare a Regulamentului (CEE) nr. 295/91

Dispoziții aplicabile: articolele 1-16.

Nr. 1107/2006

Regulamentul (CE) nr. 1107/2006 al Parlamentului European și al Consiliului din 5 iulie 2006 privind drepturile persoanelor cu handicap și ale persoanelor cu mobilitate redusă pe durata călătoriei pe calea aerului

Dispoziții aplicabile: articolele 1-16, anexele I și II.

G. ASPECTE SOCIALE

Nr. 89/391

Directiva 89/391/CEE a Consiliului din 12 iunie 1989 privind punerea în aplicare de măsuri pentru promovarea îmbunătățirii securității și sănătății lucrătorilor la locul de muncă, astfel cum a fost modificată prin:

- Directiva 2007/30/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 20 iunie 2007.

Dispoziții aplicabile - aplicabile numai în domeniul aviației civile: articolele 1-16.

Nr. 2000/79

Directiva 2000/79/CE a Consiliului din 27 noiembrie 2000 privind punerea în aplicare a Acordului European privind organizarea timpului de lucru al personalului mobil din aviația civilă, încheiat de Asociația companiilor europene de navigație aeriană (AEA), Federația europeană a lucrătorilor din transporturi (ETF), Asociația europeană a personalului tehnic navigant (ECA), Asociația europeană a companiilor aviatice din regiunile Europei (ERA) și Asociația internațională a liniilor aeriene rezervate în sistem charter (AICA)

Dispoziții aplicabile: articolele 2-3 și anexa.

Nr. 2003/88

Directiva 2003/88/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 4 noiembrie 2003 privind anumite aspecte ale organizării timpului de lucru

Dispoziții aplicabile - aplicabile numai în domeniul aviației civile: articolele 1-20, articolele 22-23.